

**COMUNIONE E LIBERAZIONE JUDĖJIMO BROLIJOS REKOLEKCIJOS
„ŠTAI PERGALĖ, NUGALINTI PASAULĮ - MŪSŲ TIKĖJIMAS“
RIMINI, 2008 M. BALANDŽIO 25-27**

**PENKTADIENIO VAKARAS, BALANDŽIO 25 D.
ĮVADAS, KUNIGAS JULIÁN CARRÓN**

Visi mes atvykome čia ko nors tikėdamiesi; negalime duoti patys sau to „Ko nors“, ko mums tikrai reikia, mes galime tai tik gauti. Todėl protingiausia būtų to prašyti ir maldauti to Vienintelio, kuris mums gali tai duoti- Dvasios.

NUSILEISK, ŠVENTOJI DVASIA

Susitikimą pradėsime kartu su visais pasaulyje prisijungusiais prie mūsų žiūrėdami į patį galingiausią darbą, kurį Paslaptis šiais metais atliko tarp mūsų.

Tai nutiko Brazilijoje, San Paolo katedroje, kur penkiasdešimties tūkstančių žmonių ir San Paolo kardinolo, Jo eminencijos Odilo Scherer akivaizdoje mūsų draugai Cleuza ir Marco Zerbini kartu su savo bičiuliais iš Bežemių judėjimo [vert. Past.: I Senza Terra] prieš visus išreiškė troškimą priklausyti mūsų istorijai, jie pasakė: „Susitikę Comunione e Liberazione judėjimą, sutikome viską, ką mums reikėjo sutikti“.

Pažiūrėkime filmą.

FILMO RODYMAS

Filmas Brazilija – subtitrų tekstas

Kai kurie kartais mums sako: // „Ačiū už visa tai, ką darote dėl žmonių“, // „ačiū už galimybę eiti į mokyklą ir turėti namus“. // Tačiau jūs nežinote, kad kaip tik mes turime jums dėkoti, // Nes jei mes jums padedame eiti į mokyklą, // Turėti namus, // Jūs mums padedate surast daug svarbesnį dalyką, // Nes esate kelias, vedantis mus į susitikimą su Jėzumi Kristumi. // Ačiū iš visos širdies! // Žmonės! Koks džiaugsmas būti šiandien čia. // Maniau, kad bus kitaip: kad bus saulėta diena. // Tačiau Dievas norėjo, kad lytų tam, kad padidintų mūsų džiaugsmą // Tokią svarbią dieną... // Manau, kad šiandien diena reiškia // Dvidešimt kančių, kurias žmonės patyrė kurdami Asociaciją, metų. // Tik tai... Šiandien iškritę lietaus lašai // Reiškia ašaras, išlietas kuriant šią Asociaciją, kuri šiandien yra mūsų pasididžiavimas... // Namams, mokyklai... // Kokia didi akimirka! // Stovim čia nuo pat vidurdienio lyjant lietui, // Tačiau pilnomis džiaugsmo širdimis. // Carrón, žmonės... // Prieš keletą metų // Jūs vadovavote judėjimui Naujoji žemė. // Kai susipažino su kunigu Giussani, // Patikėjo

savo judėjimą jam, nes nebeturėjo daugiau ko ieškoti... // Viską, ką norėjo rasti, jau buvo suradęs. // Čia turiu ką tik išleistą // Asociacijos knygą, // Kurioje pasakojama apie tuos dvidešimt metų, per kuriuos kūrėsi Asociacija. // Šiandie iškritę lietaus lašai yra ašaros, // Su kuriomis buvo rašomas kiekvienas šios knygos puslapis. Todėl šiandien ir lijo. // Carrón, žmonės nori sekti jumis... // Istorija vėl kartojasi... // Jūs vedėt šią tautą, nes pats buvot vedamas. // Asociacija gyvuoja dirbdama: // Ji yra mūsų istorija. // Tačiau mes norim jus sekti, // Visus jūsų žingsnius, // Mintis, žodžius... //Norime sekti jumis. // Nes daugiau už namus, // Daugiau už mokyklą, // Šiems žmonėms reikia džiaugsmo ir vilties. // O jūs ir esate mūsų viltis. // Noriu sekti jus, Carrón. // Noriu padėkoti // Už šiandien dieną, už istorinę Asociacijai dieną. // Su jumis, Carrón, noriu išgyventi visą buvusią // Ir būsimą istoriją. // Te Dievas teapšviečia jūsų gyvenimą, jūsų žingsnius, // Te žmonės težengia kartu šiuo keliu... // Kurį mums parodė Dievas. // Aš labai susijaudinusi, Carrón. // Žmonės norėjo, kad šventė vyktų aikštėje: // Jūsų nuotrauka, // Didelis pasiruošęs kilti balionas su užrašais... // Dievas to nenorėjo. // Tačiau visas šis pagerbimas, // Šis džiaugsmas... // Norėčiau pasakyti, kad aš labai laiminga, // Kad mano širdis kupina džiaugsmo... // Verkiu ne iš liūdesio, // O iš džiugesio. // Norėčiau, kad visi galėtume susitikti su // Penkiasdešimt tūkstančių žmonių, esančių lauke, // Nes norėčiau, kad penkiasdešimt tūkstančių žmonių // Taptų šios akimirkos liudytojais. // Tačiau Dievas to nenorėjo ir ateityje turėsime // Daugybę progų tai paliudyti. // Dėkoju už tai, kad čia esu! // Aš už viską dėkinga: // Už meilę, už Judėjimo žmones, // Taip puikiai mane priėmusius, // Už draugus, kuriuos susitikome, // Už kunigą Filipą, tėvą Douglas, tėvą Vando, už visus... // Sunku prisiminti visus vardus... // Visus tuos, kuriuos sutikome šiame kelyje. // Telaimina visus jus Dievas. // Ir šiandien nėra dviejų kelių: // Tik vienas. // Šiandien Naujoji žemė ir Bežemiai susijungia su // Bendrystės ir Išsilaisvinimo judėjimu. //Ačiū, Carrón!

Prieš pradėdamas kalbėti norėjau pažiūrėti tai, ką matėme, kaip ženklą metodo, besiremiančio pirmenybe tam, ką Kristus daro mumyse, tam „prieš“ prieš bet kokį mūsų veiksma, apie ką kalbėjome šią vasarą.

Mes nieko kito netrokštame kaip tik sekti tai, ką Jis daro mumyse. Todėl įvykiai Brazilijoje yra pirmoji dovana, kurią Viešpats mums dovanuoja per šias Rekolekcijas, kurios, kaip matote, vadinasi „Štai pergalė, nugalinti pasaulį- mūsų tikėjimas“. Tai yra dovana, kuri, kaip matėme, atsako į patį didžiausią mūsų troškimą: tikėjimas, tikėjimas gyvu, čia ir dabar esančiu Jėzumi Kristumi.

Tačiau kalbant apie tikėjimą beveik neįmanoma nejausti Kristaus keliamo klausimo neišvengiamumo: „Bet ar atėjęs Žmogaus Sūnus beras žemėje tikėjimą?“. Kai kam šis klausimas tokio susitikimo kaip mūsų pradžioje gali pasirodyti šiek tiek perdėtas, kiekvienas gali sau tai pasakyti, tačiau man jis visiškai neatrodo perdėtas dėl to, kaip dažnai visiems mums sunku atpažinti Paslaptį kaip realią, esančią tarp mūsų. Tai matėme daug kartų kai per Bendruomenės mokyklą

kalbėdavome apie tikėjimą: daugelis Paslaptį suvokia kaip abstrakčią; apie Ją girdėjau įvairiausių dalykų: savitaiga, dedukcija, projekcija... Netiesa, kad tai su mumis nesusiję, netiesa, kad šis klausimas mums nerūpi, rūpi, ir dar kaip! Vos tik ką nors reikia nuveikti su mąstydami, Paslapties egzistavimas mums virsta mąstymo, dedukcijos rezultatu, o ne atpažinimu.

Vienas žmogus rašo: „Kodėl net ir jausdamas tikrumo poreikį, niekada nesugebu visiškai pasitikėti? Kodėl realybė man atrodo tarsi apgavystė? Kai išgirdau frazę, kurią kunigas Giussani ištare prieš savo mirtį („Realybė niekada manęs neišdavė“), susijaudinau: aš irgi norėčiau tokia būti! Visus tuos metus [*vert.past.: judėjime*] pasilikau dėl to, o man atrodo priešingai. Gius su tokiais kaip aš elgiasi siaubingai. Aš nemorali, nes nepasitikiu. Tačiau aš nepasitikiu todėl, kad realybė man atrodo tokia prieštaringa, o Jėzus – ne proga kelti skandalą, ne kliūtis tam, ko norėčiau, bet galbūt (bijau tai pripažinti ir pačiai sau) iliuzija“.

Žmogus gali metų metus likti judėjime ir vis jausti Paslaptį kaip abstrakčią ir Jėzų kaip iliuziją. Kai kalbėdamas su žmonėmis giliau pasiknisi, dažnai jie prisipažįsta: „Ir vis dėlto man Jis yra abstraktus“. Tai daug kartų galime suprasti iš to, kaip kalbame apie realybę, kaip ją apibūdiname, kaip apibūdiname tai, kas mums nutinka, kas vyksta su mumis, nes šiose kalbose Paslapties nėra, daugiausiai gal tik jausmas ar etinis siekis, o ne realybės faktas. Galiausiai lyg mes būtume to, ką tvirtiname tikintys, kūrėjai, o ne liudininkai, iškreipdami Popiežiaus žodžius: „Mes esame liudininkai, ne kūrėjai“. Štai kuo mes iš tikrųjų modernūs, nes istorijoje buvo daugybė netikinčiųjų, daugybė, nesekę krikščionybės, bet niekas iki modernumo pasirodymo net nesapnavo, jog ji galiausiai yra žmogaus kūryba, kad ji buvo sugalvota. Todėl mums ir kyla kaip tik kultūrinis iššūkis, iššūkis, susijęs su mumis visais, ir todėl Popiežius dokumente po Eucharistinio sinodo rašo: „Reikia iš naujo suprasti, kad Jėzus nėra tik asmeninis įsitikinimas ar abstrakti doktrina, bet realus asmuo, kurio atsiradimas istorijoje gali atnaujinti visų gyvenimus“.

Bendruomenės mokykloje skaitėme, kad galima statyti tik ant uolos, ant to, kas yra tikra. Be tikrumo nieko nepastatysim. Čia ir slypi kelio, kurį nuėjome ir kurį einame pastaraisiais metais, svarba: pradėjome nuo širdies, vėliau, kartu su Popiežiaus provokacija, pažymėjome/pabrėžėme, kad širdis nėra jausmas, o protas, kurį nuolat reikia atverti, ir kad protas galingiausias tampa religingume. Todėl pernai per Brolijos rekolekcijas ir kalbėjome apie religingumą kaip apie proto viršūnę/galybę. Šįkart mėginsime eiti iki galo kalbėdami apie kaip gelę žydintį tikėjimą proto viršūnėje/galybėje, kaip sakė kunigas Giussani,.

Įspūdinga, nesiliauju stebėtis, nes kunigas Giussani tai jau buvo sakęs vieną iš paskutinių kartų, kai sakė pamokslą per visos Brolijos rekolekcijas. Paklauskite, ką jis kalbėjo, lyg tai vėl vyktų šiandien: „Neįmanoma gyventi bendrame kontekste ir nebūti jo nepaveiktiems. Mes patys [mes, ne kiti, o mes] esame to mentaliteto, kuriame Dievas suvokiamas kaip abstraktus ar pamirštas ar netgi neigiamas, dalis. Todėl tokiu būdu asmeniškai pradėdame neigti, kad Dievas yra viskas

visame. Mūsų neramioje ir sutrikusioje sieloje keroja šiandieninio mentaliteto, kuriam ir mes priklausome, melas, nes ir mes turime iškęsti visus nepatogumus, gundymus, nuviliančius rezultatus, išlaikydami viltį, kuri yra gyvenimo gyvenimas“. Ir primygtinai kartojo: „Turime sąmoningai pažvelgti į mentalitetą, kuris neva aukština religinį atgimimą, o iš tikrųjų kaip tik nori nuslėpti, kad Dievas yra viskas visame kame, ir paverčia Jį abstrakčiu, pamiršdamas ar net neigdamas. Reikia sąmoningai pažvelgti į realybę, kurioje gyvename, kultūrinį momentą tikriausia to žodžio prasme, savo kelią“.

Tai kokia tada problema (kalbėjo jis)? Apie ką kalbame? Kodėl tai vyksta? Atkreipkite dėmesį, nes čia įvyksta pirmasis perkėlimas. Mes paskiausiai galėtume pagalvoti būtent apie tai, ką jis sako: kad dar prieš kokį veiksmažodį ar darbą tai yra pažinimo problema; kad ši problema, dėl kurios Paslaptis mums tampa abstrakti ar Jėzus iliuzija, yra pažinimo problema, ne jausmo, ne visų pirma etinė, bet pažinimo problema.

Iš ko susideda ši sąmoningumo problema? Štai kaip jis ją apibūdina: „Fakto, kad Dievas yra viskas visame kame, neigimas priklausė nuo nereliginumo, svetimo Europos tautų formavimuisi [dėmesio!], nereliginumo, kuris prasideda taip, kad niekas jo nepastebi, prasideda nuo atotrūkio, vykstančio tarp Dievo kaip gyvenimo versmės ir prasmės, ir Dievo, kaip mąstymo fakto, suprasto pagal žmogaus mąstymo poreikius“. Tai, ką mes galvojame apie Dievą, yra visiškai nesusiję su tuo, kas Jis yra pradedant nuo patirties, ir tai vyksta niekam nieko nepastebint. Jei šią akimirką kažkas įsisąmonintų, suvoktų, kad nėra konkretnesnio dalyko už tą, kad būtent Kitas dabar mane kuria, ir kitą minutę jau galvotų, kad tai yra abstraktu. Tačiau mes galime ir toliau kartoti „Jis abstraktus“, net jei patirtyje Jis veikia su tokia jėga, kad net patys mes to nesuvokiame.

Todėl klausia: kodėl tai vyksta? „Problemos esmė išaiškėjo kovoje, vykstančioje dėl to, kaip suvokiamas proto ir patirties ryšys“. Ką reiškia šis atotrūkis? Tai, ką tik sakėme: mūsų realybė ir visa tai, ką matome, yra faktas, ir protas – jei yra ištikimas pats sau, jei nėra iš tikro nereliginas, jei nėra neištikimas tam, ką mato, jei neatsisako savo prigimties, būtinybės paaiškinti tai, ką mato priešais save – negali nepripažinti Jo darbų. Mes, sako jis, esame iracionalūs, nes nepajungiame savo proto, savo būdo galvoti apie Dievą, apie Paslaptį, savo patirčiai. Tai ir yra mūsų nereliginumas, t.y. neatverti proto iki tos ribos, nuo kurios pripažinti faktą, realybę, kaip kylančius iš Paslapties.

Pakaktų trumputės akimirkos, kad suvoktume. Paklauskite šio puikaus Peponės [vert. past.: bažnytkaimio komunistų lyderis] ir kunigo Kamilo [vert. past.: to paties bažnytkaimio parapijos kunigas] dialogo. Peponė pavargo ir atsisėdo išsižergęs prieš kunigą Kamilą: „Ar galima paklaust, ko iš mūsų norit? Gal mes atsiradome iš jūsų?“. Kunigas atsako: „O kuo tai susiję? Net jei jūs neinate į bažnyčią, Dievas vis tiek yra ir jūsų laukia“. Tada įsikišo Zmilcas: „Garbusis ganytojas turbūt pamiršo, kad mes esame ekskomunikuoti?“. „Šis klausimas ne toks svarbus,“ atrėžė kunigas,

„net jei jūs esat ekskomunikuoti, Dievas vis tiek yra ir vis tiek jūsų laukia. Bet atleiskite: aš nepriklausau jūsų partijai, neišpažįstu Liaudies Namų ir esu laikomas jūsų partijos priešu. Gal dėl to galėčiau teigti, kad nėra Stalino?“. „Stalinas yra, ir dar kaip, ir laukia, kol jus pričiups!“ , sušuko Peponė. Kunigas Kamilo nusišypsojo: „Neabejojau ir niekada tuo neabejojau. Ir jei aš pripažįstu, kad Stalinas yra ir manęs laukia, kodėl tu nenori sutikti, kad Dievas yra ir laukia tavęs? Ar tai ne tas pats?“. Peponei šis paprastas pavyzdys padarė didelį įspūdį. Tačiau Zmilcas paprieštaravo: „Vienintelis skirtumas yra tas, kad jūsų Dievo niekas niekada nematė, o Staliną galima pamatyti ir paliesti, ir jei aš jo nemačiau ir neliečiau, galima pamatyti ir paliesti tai, ką Stalinas sukūrė-komunizmą“. Kunigas Kamilo išskėtė rankas: „O pasaulis, kuriame gyvenu aš, tu ir Stalinas? Ar jis nėra pamatomas ir paliečiamas?“.

Pakaktų šio paprasto pripažinimo, kad kiekvienam iš mūsų būtų lengviau pripažinti, kad Jis toks realus, jog viskas atsiranda iš Jo. Tačiau jei dar neužtektų „Dangų, į kuriuos žvelgiame“, ką ką tik dainavome, jei nepakaktų, Viešpats prieš mūsų akis įvykdo tai, ką matėme San Paule, ir tai skamba lyg šauksmas: „Pabuskite! Ar abstraktas gali sukurti tai, ką matėte?“. Viešpats yra gailestingas ir švelnus su visais mumis, jis net padeda išspręsti mūsų sunkumus ir nusilenkia mūsų poreikiui ir mūsų akivaizdoje ką nors įvykdo, kad padėtų mums Jį pripažinti, ir tu matydamas Jo darbus lieki be žado: „Ir Jo buvimas mane pripildo tylos“.

Tyla ne todėl, kad turime tylėti dėl tvarkos: ji gimsta iš įvykio, ir tu negali ištarti nė žodžio matydamas tai, kas vyksta tavo akivaizdoje. Todėl palaikykime vieni kitus šioje tyloje, iš kurios atsiranda Jo esatis, tarp mūsų šiomis dienomis, pasiūlydami auką, kylančią dėl tokio elgesio. Te Viešpats pasigaili mūsų.

KUNIGAS AMBROGIO PISONI: Švęskime Šventąsias Mišias melddamiesi Šv. Tėvo intencijomis, dėkingi ir susijaudinę dėl to, kad jis priminė mums savo neseniai įvykusioje kelionėje į Jungtines Amerikos Valstijas, kad tiesa nėra tik taisyklių kratynys, ji yra To, kuris mūsų niekada neišduoda, To, kuriuo visuomet galime pasitikėti, atradimas.

**ŠEŠTADIENIO RYTAI, BALANDŽIO 26 D.
PIRMA PASKAITA, KUNIGAS JULIÁN CARRÓN**

Pradžioje išklauskime telegramos, kurią mums atsiuntė Šventasis Tėvas: „Comunione e Liberazione Brolijos rekolekcijų, kurių tema „Štai pergalė, nugalinti pasaulį- mūsų tikėjimas“ proga, Aukščiausias Bažnyčios vadovas su meile perduoda dalyviams gerus linkėjimus ir linki, kad svarbus susitikimas pažadintų gyvesnę ištikimybę Kristui- vienintelei vilčiai, ir karštą Evangelijos

liudijimą, meldžia, kad dangiškosios dvasios jus gausiai apšviestų, ir skiria Jums, Comunione e Liberazione Brolijos atsakingiesiems ir visiems susirinkusiems ypatingąjį apaštališkąjį palaiminimą. Kardinolas Tarcisio Bertone, Jo Šventenybės valstybės sekretorius“.

Gavome žinučių taip pat ir iš Jo Eminencijos kardinolo Angelo Scola, Venecijos patriarcho, Jo Ekselencijos monsinjoro Filippo Santoro, Petropolio vyskupo, Jo Ekselencijos monsinjoro Luigi Negri, San Marino Montefeltro vyskupo.

Pirmasis punktas: „Tikėjimas- pažinimo metodas“.

„Daugeliui žmonių, net ir einantiems į bažnyčią, ryšys su Dievu, su dieviškumu, su tuo, kas turėtų būti suvokta kaip visko pradžia ir pabaiga, yra žodžiai“, prieš keletą metų sakė kunigas Giussani. Iš to, ką matėme vakar, galime pasakyti, kad mes ne daug kuo skiriamės nuo tokių žmonių, ir tikrai daugeliui žmonių Paslaptis yra abstrakti ir tolima. Priežastis, kodėl Paslaptis suvokiama kaip tolima, kalbėjo kunigas Giussanis, atsiranda todėl, kad mumyse yra atotrūkis tarp proto ir patirties.

Ką darė ir vis dar daro Paslaptis, kad padėtų mums įveikti šį atotrūkį, kad išvengtume Dievo, kaip tolumo ir abstraktaus, suvokimo? Jausdama gailestį kiekvienam iš mūsų Paslaptis įėjo į istoriją, kad palengvintų Jo atpažinimą, kad visiems mums būtų lengviau Jį atpažinti.

„Dievas įveikė šį atotrūkį, tęsia kunigas Giussani, šią tuštumą tarp Savęs ir žmogaus patirties. Dievas, viską sugebanti Paslaptis, įveikė atitolimą, tuštumą, kurią žmogus būtinai turi patalpinti tarp laiko ir erdvės, tai yra tarp juntamos, matomos, liečiamos, girdimos realybės ir Dievo. Paslaptis įveikė abstraktiškumą ir tolius, kuriuose žmogus būtinai Jį nori laikyti, nes kadangi Jis nėra nei matomas, nei paliečiamas, nei išgirstamas, mūsų mąstymas negali Jo apčiuopti kaip apčiuopia kokio nors veido reikšmę, ir mes negalime prie Jo prisirišti taip, kaip prisirišame prie kokio nors veido. Dievas atstumą, kuriame mes Jį jaustume ir laikytume, nugalėjo ir sugriovė.

Kaip Dievas tai padarė? Įsikūnijęs ir kaip vaikas gimdamas iš moters iščių. Kad mes Jį atpažintume, Dievas įžengė į žmogaus gyvenimą kaip žmogus, įgavęs žmogišką pavidalą, ir taip visas žmogaus mąstymas ir visa jo vaizduotė, sugebėjimas mylėti ir visos svajonės sustingo tarsi pritrauktos“ dėl vilties, kurią vieną dieną Jis pažadino manyje.

Visas „aš“ yra Jo pritrauktas. Čia matyti metodo, apie kurį užsiminiau vakar, tos pirmenybės, teikiamos Jo darbams, svarba. Į mūsų sunkumus Jis atsako ne samprotavimu, o faktu, tokiu patraukliu faktu, kad net pažadinančiu viltį, apie kurią net nesvajojau. Kokio lojalumo reikia, kad kiekvieną akimirką duotume kelią šiai pirmenybę nuo tada, kai vieną dieną mumyse Jis pažadino šią viltį!

Ir kaip sužinome, kad tai įvyko, kad Paslaptis tapo realybės veiksmu? Naudodami tą pažinimo metodą, kurį vadiname tikėjimu. Jau vien kalbos apie tikėjimą kaip apie pažinimo metodą reiškia iš

pat pradžių išrauti tikėjimą iš iracionalumo ir jausmų dirvonų ir grąžinti jį į kuo tikriausio racionalaus pažinimo dirvonus. Tai yra lemiamas tikėjimo pagrįstumui ir jo kultūriniam orumui.

O kur prasidėjo šis pažinimo kelias? Kur prasidėjo šis pažinimo metodas - tikėjimas? Pakaktų kiekvienam tik akimirką visiškai sąmoningai pažvelgti į savo patirtį: kas čia tave atvedė? Kas tave atvedė prie tikėjimo? Ir kiekvienas iš mūsų gali atsakyti paprasčiausia fraze, kurią sakė ir Popiežius, ir kurią daug kartų girdėjome iš kunigo Giussanio lūpų: „Apsisprendimui tapti krikščionimi pradžia pirmiausia duoda ne etinis siekis ar kokia nors didi idėja, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį“. Todėl pirmasis krikščioniško tikėjimo bruožas, kaip skaitėme Bendruomenės mokykloje, yra šis: jis prasideda nuo fakto, nuo fakto, turinčio susitikimo pavidalą.

Todėl tikėjimas prasideda ne mumyse: jis yra faktas, objektyvumas, metantis iššūkį žmogiškam subjektyvumui. Ne abstraktas, ne dedukcija, ne projekcija; jau nuo pat pradžių jis yra susitikimas su kažkuo, kas man nepriklauso, taip pat tiesa, kad joks kitas dalykas nepažadino tokios vilties, kurią Jis pažadino manyje. Todėl tikėjimas yra žmogiškas veiksmas ir todėl turi gimti žmogiškai, nes jis toks nebūtų, jei atsirastų be priežasties, būtų neracionalus, t.y. nežmogiškas, o būdas, kuriuo tikėjimas gimsta pagrįstai, t.y. rodydamas žmogui, bet kokiam žmogui, savo akivaizdų tvirtumą, savo akivaizdžią priežastį, yra susitikimas, yra įvykstantis susitikimas.

Mes čia dabar esame ne todėl, kad matėme kokią nors viziją, ne dėl vaizduotės ar kažko abstraktaus, bet dėl susitikimo su tokiu išskirtiniu, kad net užbūrusiu ir sustingdžiusiu mus, faktu. Kodėl? Kodėl jis mus taip sustingdė? Kodėl taip užbūrė? Dėl išskirtinumo, nes joks kitas dalykas neatitiko ir neatitinka visų mano būties poreikių. Todėl mums Paslaptis nėra kažkas nežinomo, bet tai yra Paslaptis, kuri leidžiasi pasiekiami, o jos neaprėpiamumas nėra neigiamas apibūdinimas, teigia von Balthasar, bet teigiama pažįstamumo savybė; tai, ką matau ir ką susitinku, taip didinga, kad negaliu to išmatuoti, negaliu įsikišti į kišenę, bet ne todėl, kad nepažįstu, o atvirksčiai, todėl, kad pažįstu. Prisiminkite tuos kartus, kai mokiniai tai patyrė stebuklingos žvejybos akimirkomis: jiems Paslaptis tikrai nebuvo nepažįstama, Ji stovėjo prieš juos, tačiau juos gaubė iš visų pusių ir sukėlė tą Petro reakciją: „Viešpatie, atitrauk nuo manęs, nes aš nusidėjėlis!“. Šiuos žodžius jis ištarė ne nepažįstamajam, o Paslapčiai, kuri tryško jo akivaizdoje. Todėl dažnai ir pasigirdavo... jam išsprūsdavo žodžiai: „Niekada nieko panašaus nematėme!“.

Tai kodėl mes dažnai ir toliau Ją suvokiame kaip abstrakciją ir tolimą? Giussani tokį elgesį priskiria proto atitrūkimui nuo patirties. Gal ši Evangelijos ištrauka padės mums suprasti, ką reiškia šis atotrūkis.

„Keliaujant į Jeruzalę, teko Jėzui eiti tarp Samarijos ir Galilėjos. Įeinantį į vieną kaimą, jį pasitiko dešimt raupsuotų vyrų. Jie sustojo atstu ir garsiai šaukė: „Jėzau, Mokytojau, pasigailėk mūsų!“. Pažvelgęs į juos, Jėzus pasakė: „Eikite, pasirodykite kunigams!“. Ir beeidami jie pasveiko. Vienas

jų, pamatęs, kad išgijo, sugrįžo atgal, balsu šlovindamas Dievą. Jis dėkodamas parpuolė Jėzui po kojų. Tai buvo samarietis. Jėzus paklausė: „Argi ne dešimt pasveiko? Kur dar devyni? Niekas nepanorėjo sugrįžti ir atiduoti Dievui garbę, kaip tik šitas svetimtautis!“ Ir tarė jam: „Kelkis, eik! Tavo tikėjimas išgelbėjo tave“.

Jėzus buvo priblokštas: „Kaip tai? Argi ne dešimt pasveiko? Tik vienas grįžo atiduoti Dievui garbę?“. Tai yra „tik vienas suprato, kas iš tikrųjų nutiko“. Jėzus jiems priekaištauja ne tik už nedėkingumą (tai dar būtų niekis), bet ir už to, kas įvyko, svarbos nepažinimą. Kaip tik iš čia ir kyla tas nereliginumas, apie kurį kalbėjo Giussanis, žmogui pačiam nieko nesuvokiant. Tie kiti tikrai matė išgijimą, jie jį matė, palietė, galėjo paliesti jį, bet jie nesuprato ir prarado pačią geriausią dalį, kaip kad dažnai mes laikome tai savaime suprantamu dalyku. Tik vienas (Evangelijoje niekas nepraslysta pro akis), samarietis, žmogus, nepriklausantis Izraelio tautai, laikomas pašaliniu, būtent jis ir nelaiko to savaime suprantamu dalyku.

Kur slypi problema? Visų pirma, tai yra proto naudojimo tai, ką matome, akivaizdoje, problema. Būtent ten dažnai ir įsitaisto neracionalumas ar racionalizmas: sumenkiname tai, ką matome, ir tarsi sustabdome provokaciją, kylančią iš to, ką matome, protui ir širdžiai. Tikėjimo problema susijusi ne su tuo, ko nematome, bet su tuo, ką matome, ką liečiame, ką patiriame, kaip kad pasveikimas, kas mus priverčia atverti protą ir leisti įpainiojamiems, užburiamiems viso to, tos gerosios į gyvenimą įžengiančios Esaties.

O kas priima šį iššūkį, iššūkį, kylantį iš realybės, iš tokios didingos realybės, tokios išskirtinos, kad mane visą sukausto? Kas mums leidžia pažinti nemenkinant, netaikant savo matų, kad neprarastume geriausios dalies? Kunigas Giussanis mums tai kartodavo kiekvieną dieną: „Krikščionybėje, draugai, yra didelis nepatogumas: ji reikalauja iš žmonių būti suprasta ir išgyventa, iš žmonių – to gamtos lygmens, kuriame jis tampa sąmoningas, nes jei nevirpa žmoniškumas, nėra ir religinio patvaraus kalbos įtikinamumo. Krikščionybė neturi kito ginklo kaip tik žmogišką būtybę, gyvenančią kaip tokią“. Todėl, sakydavo jis, „būtent troškimas ir žmogaus poreikiai užtikrina realų tikėjimą, nes realus tikėjimas yra Jo esaties, tos esaties atpažinimas, bet jis nebus tikras, jei nesutaps su troškimu. Troškimas yra pirmasis, ir mano nuomone, vienintelis veiksmas, kuriame žmogaus tiesa rizikuoja savimi pačia, rizikuoja iš tikrųjų tam, kad atlaisvintų Viešpačiui vietas“. Šis troškimas yra širdies, dvasios paprastumas, „širdies paprastumas yra tos Esaties, su kuria širdis rimsta, troškimas“. Todėl turintiems paprastą širdį yra lengviau ir paprasčiau. Nes, kaip teigia Chesterton, „girdime, kad išminčiai neranda atsakymo į proto paslaptį. Blogai yra ne tai, kad išminčiai neranda atsakymo, blogai yra tai, kad jie nemato paslapties“.

Todėl mums taip ir sunku, dėl to žmonijos trūkumo sugebėti iki galo suprasti tai, kas įvyko susitikus, tą viltį, kurią Jis mummyse pažadino. Todėl kunigas Giussanis mums daug kartų kartodavo tuos Teofilio iš Antiochijos žodžius: „Tu man sakysi: parodyk savo Dievą. O aš atsakysiu: pirma

parodyk tavyje esantį žmogų, o vėliau aš tau parodysiu savo Dievą“. Kunigas Giussanis taip komentuodavo šiuos žodžius: „Manau, kad šią frazę turime cituoti kiekviename mūsų susirinkime: joje slypi visa tai, ką būtume norėję mokėti pasakyti per dvidešimt penkerius metus. Aš tau galiu tik pasakyti, tai yra atsakymas į tavo žmogiškumą, bet jei tu neparodai savo žmogiškumo, kokį atsakymą aš tau galėsiu duoti? „Nieko nėra nepatikimiau už atsakymą į neužduotą klausimą““.

Šv. Augustinas sakė: „Kristus traukia tą žmogų, kuris savo pramogas randa tiesoje, palaimoje, teisingume, amžinajame gyvenime, visame tame, kas ir yra Kristus“. Aš suvokiu turintis šį tiesos troškimą tada, kai susitikęs Kristų jaučiu, kaip jis mane visą traukia. O iš ko suprantu, kad jis mane tikrai traukia? Iš to fakto, kad man nepakanka pasveikti, nes ar man svarbu pasveikti be jo? Čia ir slypi mūsų drama, kaip ir raupsuotųjų drama: tik vienas iš jų pajuto troškimą, poreikį sugrįžti, suprato to įvykio svarbą, suprato, kad svarbiausias dalykas nėra išgydymas, bet kad per išgydymą pasirodė Jis, ir jam nepakako išgyti, jam Jo reikėjo. Todėl mes matome, kad tarp mūsų vyksta daug dalykų, bet mums Jo nereikia, nereikia prieiti iki tikėjimo, nereikia Jo atpažinti, ir todėl prarandame pačius geriausius dalykus.

Šv. Augustinas tęsia: „Tu pakankamai akivaizdžiai parodai didybę, kurią panorai skirti mąstančiam kūriniiui [tai yra mūsų didybė!]: jo palaimingai ramybei nepakanka, kame nebūtų Tavęs, Kristau“. Mums nereikia nieko, kame nėra Jo.

Todėl tam, kad suprastum, reikia tokio išskirtinio, kad visą tave pritraukia, fakto galybės pažadinto žmogiškumo. Tačiau dažnai kaip ir visi kiti neįjuntame šio troškimo. Ką tuomet daro Jėzus? Jis nepyksta, o stebisi, kad nesuprantame, kaip kad stebėjosi, kad jie nesuprato, ir nepaliauja liudyti užimdamas poziciją, atsirandančią paslaptinai, kaip mama, kuri, kai jai nepavyksta prajuokinti vaiko, ir toliau šypsosi nepavargdama, nepykdama, mėgindama priversti pasirodyti tą vaiko „aš“, kuris matomas šypsnyje. Jėzus kaip tik tai ir daro.

Todėl gyvenant su Juo iškyla unikali, su niekuo nepalyginama figūra - **liudytojas**. Antrasis perėjimas. Šios Esaties išskirtinumas ir unikalumas vis daugiau padėjo kilti klausimui: „Kas jis?!“. Tas, kas sau užduoda šį klausimą žvelgdamas į kitą, pripažįsta, kad nesugeba paaiškinti tos esaties, to asmens paslapties: ta esatis nurodo kitur, ji nepateikia išsamaus paaiškinimo, liudija Kitą.

Kristus – Tėvo liudytojas.

Jei žvelgtume į savo patirtį, kas sutrukdė atstumui ir Paslapties abstraktumui laimėti? Susidūrimas su tokia esatimi, kurios negalėjome sumenkinti iki abstrakto. Ir koks yra pats ryškiausias ženklas? Kad kaip ir mokiniams, mums daug kartų kyla ramybės neduodantis klausimas: „Kas jis?“. Bendruomenės mokykloje matėme, kad tikėjimas prasideda kaip tik nuo šio klausimo „Kas jis?“. Tada ir kyla tikėjimo problema. Atsakymas į šį klausimą yra tikėjimo atsakymas: vienas sako „taip“, o kitas „ne“. Čia nėra jokios abstrakcijos: šis klausimas kyla iš esaties, kurią liečiu, matau, kuri iššaukia klausimą „Kas jis?“ ir priverčia pasirodyti laisvę.

„Tarp žydų vėl kilo nesutarimas dėl šitų žodžių. Daugelis sakė: „Jis velnio apsėstas ir šėlsta. Kam jo klausote?“ Kiti tvirtino: „Tai ne apsėstojo kalbos. Argi gali velnias atverti neregiamis akis?!“

Jėzus, norėdamas ir toliau kartu dirbti dėl kiekvieno likimo, ir nenorėdamas užbaigti pokalbio, meta jiems iššūkį kalbėdamas apie savo darbus: „Tad kaip jūs galite sakyti tam, kurį Tėvas pažventino ir siuntė pasaulin: „Tu piktžodžiauji“, - kai jis pareiškė; „Aš – Dievo Sūnus!“? Jei aš nedarau savo Tėvo darbų, netikėkite manimi! O jeigu darau ir manimi netikite, tikėkite darbais, kad pažintumėte ir suprastumėte, jog Tėvas manyje ir aš jame“.

Tačiau, norėdamas dar daugiau išprovokuoti jų protus ir laisvę veikti, Jis tuo nebaigia: juos pasotinęs galėjo būti patenkintas, jam to galėjo pakakti, ar ne? Jie norėjo paskelbti Jį karaliumi, pripažino Jį, tai, Jėzau, kodėl, tau vis negana? Jis ir toliau juos provokuoja.

„Minia, buvusi anoje pusėje, matė, kad ten tebuvo viena valtis ir kad Jėzus nebuvo įlipęs į valtį su mokiniais, o šie išplaukė vieni. Rytojaus dieną iš Tiberiados atplaukė kitų valčių ir sustojo netoli vietos, kur žmonės buvo valgę Viešpaties palaimintos duonos. Sužinoję, kad čia nėra nei Jėzaus, nei jo mokinių, žmonės lipo į valtis ir plaukė į Kafarnaumą, ieškodami Jėzaus. Suradę jį kitapus ežero, jie klausinėjo: „Rabi, kada suspėjai čionai atvykti?“ O Jėzus prabilo į juos: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jūs ieškote manęs ne dėl to, kad esate matę ženklų, bet kad prisivalgėte duonos ligi soties“. Tačiau Jėzus nenusileidžia, nemenkina savo pasiūlymo ir toliau meta iššūkį: „Plušėkite ne dėl žūvančio maisto, bet dėl išliekančio amžinajam gyvenimui! Jo duos jums Žmogaus sūnus, kurį Tėvas – Dievas savo antspaudu yra pažymėjęs“. Ir štai kaip užbaigia savo iššūkį: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei nevalgysite Žmogaus sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės!“. Jis žinojo, kad be šio paskutinio žingsnio nieko neužtektų, kad būtų galima patenkinti jų žmogiškąjį poreikį, poreikį tų, kurie Jo klausėsi norėdami užpildyti savo širdį. Eiti iki galo nėra *optional*, tikėjimas nėra *optional*. Jei iki ten prieiname, viskas griūva arba išsilaiko. Todėl Jis nesiliauja: „Gal ir jūs norite pasitraukti?“.

Koks Jėzaus laisvės spektaklis! Jis nebijo likti vienas, nenusileidžia, kai ant kortos pastatytas žmogaus likimas ir jo laimė. Kokia aistra! Kokia aistra kiekvienam iš mūsų! Ir ši Jėzaus laisvė yra pati galingiausia provokacija Petro, priversto žengti žingsnį į priekį, užimti poziciją, nusakyti patį save iš savo būties gilumos, laisvei. Taigi Simonas Petras kaip ir įprastai veržliai taria: „Viešpatie, pas ką mes eisime?! Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius“.

Žiūrėkite, ši alternatyva yra tikroji, sako Giussani, didžioji, tikroji, realioji alternatyva: arba niekas, kuriame viskas baigiasi, to, ką myli, niekas, to, ką gerbi, niekas, tavo paties ir tavo draugų niekas, dangaus ir žemės niekas, niekas, viskas yra niekas, nes viskas pavirs į pelenus, arba tas Žmogus teisus, Jis yra tas, kas sakosi esantis. Jei mums visko pakaktų ir Jo neatpažintume, tik padaugintume nihilizmo, ir todėl anksčiau ar vėliau mums tai neberūpėtų. Tikėjimas, eiti iki galo nėra *optional*, tai yra vienintelė gyvenime įdomi galimybė. Todėl mums ir įdomu nueiti visą pažinimo kelią. Giussani

komentuoja: „Tai yra vieta, apibendrinanti visą šį dramatišką Kristaus elgesį, iš jos pasaulyje atsiranda tikėjimas, tai yra akimirka, kada pasaulyje atsiranda tikėjimas Kristumi ir kuri tęsis iki pasaulio pabaigos“.

Tačiau žaidimas dar nesibaigia tol, kol neatsakoma į klausimą „Kas jis?“, iš kurio atsiranda susitikimas su Juo. Liudytojo buvimas man parodo Paslapties buvimą, kol iškyla klausimas „Kas jis?“, tačiau vienas aš nesugebu suprasti, kas yra ta Paslaptis. Kaip kartais tarpusavyje kalbamės: „aš nesugebu išstarti, kad Paslaptis, kurią sutikau, yra Kristus, nesugebu išstarti Jo vardo“. Ir mokiniai nesugebėjo. Jie patys mėgino atsakyti į šį klausimą, buvo mėginimų tai padaryti (Jonas Krikštytojas, Elijas, Jeremijas, vienas iš pranašų), bet jų nepakako.

Todėl liudytojas nėra tik tas, kuris kelia šį klausimą, liudytojas yra tas, kuris į jį atsako. Todėl Giussani knygoje „Ar galima (iš tikrųjų?) taip gyventi?“ prie tų penkių punktų pridėjo dar vieną: Jo atsakymas yra: Jis vienintelis gali atsakyti į šį klausimą. Ir kaip į jį atsako? Jei bet koks žmogus, gyvenęs Kristaus laikais, susitiktų Jį ir paklaustų „Tai kas gi tu? Kaip vadiniesi?“, Jėzus būtų galėjęs atsakyti „Aš esu Tėvo pasiuntinys“. Siųstas Kito: ši frazė talpina savyje paslaptį dėl Jo kilmės ir Jo galo, visišką Jo asmens, kaip sutinkamo per patirtį ir iš esmės įmanomo patikrinti, tiksliai susijusio su žodžio „pasiuntinys“ reikšme, paslaptį. Skaitydami Evangeliją pagal Joną visur aptinkame šią frazę „Aš esu tėvo pasiuntinys“, tai yra Tėvo paslapties pasireiškimas tarp žmonių, viską galinčios Paslapties buvimas tarp žmonių“. Evangelijos pagal Joną skaitymas mėginant aptikti kiekvieną frazę, kurioje Jėzus parodo suprantas esąs siųstas Tėvo, sukelia susijaudinimą Paslapties akivaizdoje. Štai išsamus Jo išskirtinumo paaiškinimas: „Nes aš ne vienas, bert esu aš ir mane siuntęs Tėvas.“ „Aš ir Tėvas esame viena“. Kristus yra tėvo liudytojas, nes Jis yra Tėvo siųstas.

Kodėl protinga tikėti Juo kaip Tėvo pasiuntiniu? Dabar pasimato unikalus Kristaus liudijimo išskirtinumas. Jis neduoda man tiesos turinio, kaip tai galėjo daryti pranašas; Jis yra tiesa. Iš kur tai žinau, kodėl tai žinau? Nes jis ją atskleidžia pranešdamas apie ją tokiu būdu, kad mes galime suprasti šį Jo unikalų liudijimą. Von Balthasar rašo: „Sokrato ir Kristaus mokymuose yra tik prieštaravimas, nes Sokratas gali nurodyti į tiesą, kuri nėra jis, o Kristus yra tiesa ir todėl Jis gali būti joje per patį save. Kristus yra tiesa ir praneša apie ją pranešdamas apie save“.

Kiek daug kartų girdėjome: Kristaus turinys ir metodas sutampa. Ir tai turi lemiamos svarbos: priversdamas įvykti šią tiesą, kurią Jis liudija, Jis palengvina mums atpažinimą.

Aš galiu pagrįstai tikėti liudytoju Jėzumi iš Nazareto, išoriniu liudytoju, kurį liečiu, apčiuopiu, matau, dėl vidinio liudytojo atitikimo, kurį patiriu ryšyje su Juo: abu liudijimai sutampa. Todėl jei netikiu Tavimi, nebegaliu tikėti savo akimis, niekuo nebegaliu tikėti. Atitikimas, kurį patiriu susitikdamas Jėzų, yra toks unikalus ir neįmanomas, kad tik su Juo galiu sugebėti iki galo pažinti realybę, bet ne tik iki galo pažįstu realybę, ne tik iki galo pažįstu save patį, bet tampa daugiau pačiu savimi.

Aš žinau, kad tai Jis, nes Jis padaugina mano būtį, padaro mano pilnatvę įmanomą. Todėl man Jo reikia. Susitinkant Jėzų, ir tik Jį, paslaptinai išpildomas mano žmogiškumas pagal elementarios patirties, kuri yra toks struktūrinis neproporcingumas, kad aš pats vienas to negaliu padaryti, dydį. Galime prisiminti kunigo Giussani vartotą **Quincke** instrumento [vert. past.: paaiškinti gali Paola] figūrą, nurodančią harmoniją tarp susitikimo su istoriniu asmeniu ir begalinių mano esaties, mano širdies poreikių. Jei mano paprasta patirtis pasiekia savo viršūnę tada, kai galiu ištarti „Aš esu mane kuriantis Tu“, susitikęs Jėzų iš grynios malonės galiu tarti „Aš esu mane pritraukiantis Tu“ dėl vilties, kurią Jis man pažadino. „Kristus toks gražus, kad patraukia mane visą“. Aš, bet nebe aš. Kunigas Giussani sako: „Sprendimas prisidėti, tikėti Juo kyla iš supratimo, kad manąjį „aš“ traukia Kitas, kad manojo „aš“ esmė, mano esaties esmė, mano širdis yra tas pats kaip ir buvimas „patrauktu Kito““, ir šiame dalyke išpildomas manasis „aš“.

Todėl širdies kriterijus ir liudytojas žengia kartu. Nėra reikalo priešinti širdį ir liudytoją, kaip pastaruoju metu daug kartų girdėjau sakant, kai kalbėjome apie liudytoją, nes būtent širdis atpažįsta liudytoją dėl tos pilnatvės patirties, kurios niekas kitas man negali duoti. Būtent širdis ir leidžia man atpažinti tiesą, nes ji yra linkusi į pilnatvę, kuri yra kažkas daugiau. Todėl liudytojo patikimumo vertinimas, teigia kunigas Giussani, yra vertinimas, kurį atlieku savo protu: „Jei negaliu tikėti tuo, ką mato mano akys, negaliu tikėti pačiu savimi“. Aš pastebėjau tai dėl savo tiesioginio pažinimo, dėl savo proto naudojimo. Todėl jis sako: tikėjimas nesuponuoja tikėjimo, kad jis yra tikėjimas, jis suponuoja protą, kad šis yra tikėjimas. Jei netikiu tuo, ką mato mano akys... jei netikiu Tavimi, nebegaliu tikėti tuo, ką mato mano akys, niekuo nebegaliu tikėti.

Todėl jis sakė, kad tikėjimas yra tikėjimas Kristumi. Šiuo būdu Jėzus pateisina tikslą, dėl kurio įžengė į istoriją.

Kunigas Giussani mums visuomet kalbėjo, kad Jėzus nesuprato savo patrauklumo kitiems kaip svarbiausios nuorodos į save, bet į Tėvą, į Save, kad galėtų nuvesti pas Tėvą su pažinimu ir paklusnumu, nes kaip tik ten ir išpildoma visa manojo „aš“ prigimtis, esanti begalybės troškimas. Jei mes sustosime prie bet kokio pagijimo, anksčiau ar vėliau pavirsime skeptikais, nes to neužtenka, neužtenka, jei neturiu Tavęs, Kristau. Todėl Jėzus dėl to nenusileidžia nė truputėlio, nes jei nusileistų, krikščionybei būtų galas: „Kas tiki manimi, tiki ne manimi, bet Tuo, kuris mane siuntė“. Todėl jo misija yra būti Tėvo liudytoju.

Dėl panašumo į Kristų Bažnyčia yra Kristaus liudytoja. Šiandien Kristaus amžininkė yra Bažnyčia. *Gaudium et Spes* rašoma: „Bažnyčios užduotis yra parodyti esantį, beveik matomą, Tėvą Dievą ir Jo įsikūnijusį Sūnų. Todėl Bažnyčiai labai rūpi, kaip pašalinti bet kokį tikėjimo autoreferenciškumą/žvilgsnį į save, kurį ji išgyvena“. Tikslas yra Kristus. Todėl Bažnyčia, panaudodami Bažnyčios Tėvams labai brangią figūrą, kalbėjo apie Bažnyčią kaip apie mėnulį. Šv. Ambraziejus sako: „Štai tikrasis mėnulis. Bažnyčia neskleidžia savo šviesos, ji atspindi Kristaus

šviesą, ji pritraukia teisingumo saulės spindesį, kad galėtų pasakyti: Aš gyvenu, bet nebe aš gyvenu, o Kristus manyje!“ . Per Bažnyčią pats prisikėlęs Kristus nepaliauja mūsų traukęs, bet pritraukdamas prie savęs, pritraukia prie Viešpaties, ir todėl nepritraukia prie savęs dėl savęs, bet tam, kad nuvestų prie to Vienintelio, galinčio viską: neužtenka nieko, kame nėra Tavęs. Todėl jei mes sustojame anksčiau, anksčiau ar vėliau krikščionybė, Kristus mūsų nebedomins. Jei mes to nesuprantame, gyvenime pamatysime, kad mums neberūpės, nes joks kitas dalykas to neatitinka. Tikėjimas nėra *optional*.

Ir ši Bažnyčia įrodo pati save mūsų akivaizdoje per liudytojus. Mums pats svarbiausias yra kunigas Giussani. Neatsitiktinai Kardinolas Racioneris Giussani laidotuvėse pasakė, kad jis „veddamas žmones ne prie savęs, o prie Kristaus, tiesiog užkariavo širdis“. Jis mus apžavėjo kaip tik todėl, kad vedė žmones prie savęs tik tam, kad nuvestų juos pas Kristų, kad mus nuvestų pas Kristų. Aš nežinau, kokių būdu Paslaptis veda visus mus prie likimo, kokį jus vedantį asmenį pastato prieš jus, tai žino kiekvienas iš mūsų, kiekvienas iš jūsų tai žino. Kokią pirmenybę reikia Jam duoti, kuris veikia ir pastato prieš mane liudytojų, pažadinančių manyje tokią galingą traukos jėgą, kad nesustotume ir iš tikrųjų nueitume pas tą Vienintelį, kuris išpildo.

Paskutinis punktas, tuoj baigsiu: tikėjimas, realios Paslapties atpažinimas.

Jei pažvelgtume į tai, ką kalbėjome, mūsų patirtyje, teigia kunigas Giussani, yra kažkas, kas eina ne iš jos, tas kažkas yra nenusėjamas, paslaptingas, bet yra [ateina iš kitur, bet yra viduje] mūsų patirtyje. Jei tai nenusėjama, pamatoma ne iš karto, paslaptinga, su kokia savo asmenybės priemone mes suvokiame šią Esatį? Su priemone, kuri vadinasi tikėjimas. Mes savo patirtyje jaučiame nepaaiškinamos, stulbinančios, bet egzistuojančios Esaties dvelktelejimą arba vibravimą arba pasekmes. Sakiau, kad tikėjimas yra pažinimo, esančio už proto ribų, forma. Kodėl jis yra už proto ribų? Nes suvokia dalyką, kurio protas suvokti negali: Jėzaus, Kristaus čia ir dabar buvimą tarp mūsų. Protas negali to suprasti, kaip kad supranta, kad čia esi tu, bet aš negaliu nepripažinti, kad taip yra. Kodėl? Nes čia slypi veiksnys, veiksnys, nulemiantis šią draugiją, šios draugijos tam tikrus rezultatus, šios draugijos tam tikrus atgarsius, ta draugija tokia stebinanti, kad jei neteigiui kažko kito, iki galo nesuprantu patirties. Gali būti koks ją sudarantis veiksnys, kurio aidą girdime, kurio vaisius matome, kurio pasekmes matome, bet kurio tiesiogiai pamatyti negalima. Jei aš sakau: „Jei ko nors nematau, vadinasi, to nėra“, klystu, nes atmetu kažkokią patirties dalį ir tai neprotinga. Todėl tikėjimas yra pažinimo aktas, apčiuopiantis buvimą kažko, ko protas suvokti negalėtų, bet ką taip pat reikia teigti, nes kitaip išsisuktume, atmestume kažką nepaaiškinama, kas yra patirtyje, bet viduje yra. Taigi manyje būtinai slypi sugebėjimas suprasti, pažinti didingesnę nei įprastai realybę: nes Jis tai padaro, jis suteikia man sugebėjimą suprasti, nes praplečia sugebėjimą suprasti.

Štai ir visa kova, kurią Jėzus kovojo su mokiniais ir su mumis. Von Balthasar teigia: „Maniera, su kuria apaštalai kaip tikintieji izraelitai žemiškai susitikinėjo su Viešpačiu, buvo paimta absoliučiai

iš Senojo Testamento. Ir iš tikrųjų, mokiniai yra visuomet uždari ir užsispyrę kartu su liaudimi: jie nesupranta, jiems stinga tikėjimo, jie neturi drąsos tikėti, jie trokšta neįtikėtinų ženklų, ambicingi, tikri savo giminės atstovai [mus tai guodžia...]. Apaštalų sunkumai jų žemiškame santykiyje su Viešpačiu atsirado ne dėl jautrios patirties [jie matė], bet dėl tikėjimo [jie sustodavo anksčiau], tikėjimo, proporcingo šiam tikėjimo, kuris sugeba tai suprasti, objektui“. Jie nesugebėjo suvokti išskirtinumo. Todėl visa kova, kurią Kristus kovoja su mumis, nesutikdamas sumenkinti reikšmės, yra ta pati kaip su mokiniais: mėginti palengvinti ją, kad mes nesustotume prie jautrios patirties, bet kad atpažintume Tą, kuris yra toje patirtyje.

Štai ir paskutinė kliūtis, nes kartais nelengva tai atpažinti, jis sako: kas mums padeda pripažinti tą Kažką, kas yra, bet ko nematau? Kaip jau rašė „Religiniame jausme“, šios tuštumos, plytinčios tarp mano proto ir mano valios prisirišti nugalėjimas... kaip ją galima įveikti? Tai galima padaryti per autoritetą ir per draugiją. Prisiminkite tai, ką jis kalbėjo apie rizikos patirtį. Sako: bet to reikia iki tam tikros ribos. Pagalvokime apie apaštalus, kai prisiartina Kristaus kančios akimirka: visi jį apleido, to negalėjo net Jėzaus buvimas. Tuomet, sako jis, reikia galingesnės jėgos. Ji vadinasi prisikėlęs Kristus ir Jo Dvasia, kuri valdo pasaulį, kuri įžengė į pasaulį (Sekminės), kad palengvintų šį paskutinį atpažinimą. Todėl atpažinimas yra malonė. Tik malonė tam tikrą akimirką padaro tai, ko draugijai nepavyko, ir tai, ko didžiajam žmogui nepavyko. Todėl kunigas Giussani sako, kad „tikėjimas yra racionalus taip, kaip sužydi ant mažiausio racionalios dinamikos kraštelio lyg malonės gėlė, prie kurios žmogus prisiriša su savo laisve“. Šv. Paulius tą pasako šiais žodžiais: „Ir nė vienas negali ištarti: „Jėzus yra Viešpats“, jei Šventoji Dvasia nepaskatina“. Tik Jis mus veda prie visos tiesos, prie viso Kristaus pripažinimo.

Tai ir yra tai, ką mums liudijo kunigas Giussani, jis sakė (ir šiais žodžiais baigiu): „Kristus yra vardas, nurodantis ir apibūdinantis realybę, kurią sutikau savo gyvenime, sutikau, iš pradžių girdėjau kalbant apie Jį, kai buvau mažas. Galima užaugti, ir šis žodis yra žinomas visiems, bet daugelis jo nesutiko, nepatyrė iš tikrųjų kaip dabarties. Kai Kristus susidūrė su mano gyvenimu, manasis gyvenimas susidūrė su Kristumi, tam, kad aš išmokčiau suprasti, kad Jis yra visko, viso mano gyvenimo svarbiausia vieta. Kristus yra mano gyvenimo gyvenimas. Jame slypi visa tai, ko norėčiau, visa tai, ko ieškau, visa tai, ką aukoju, visa tai, kas auga manyje dėl meilės žmonėms, su kuriais Jis mane sujungė. Mohler vienoje mano daug kartų cituotoje frazėje sako: „Manau, kad nebegalėčiau gyventi, jei nebegirdėčiau Jo kalbant“. Ši frazė yra viena iš tų, kurias prisimenu dažniausiai savo gyvenime. Kristus, gyvenimo gyvenimas, gero likimo tikrumas ir draugija kasdieniam gyvenimui, artima ir gera daranti draugija. Tai ir yra Jo veiksmingumas mano gyvenime“.

Štai tokį tikėjimą, tokį tikėjimą jis mums liudijo, tokį tikėjimą norėjo mums perduoti, ir mes galime tik prašyti Evangelijos žodžiais: „Padaugink mūsų tikėjimą“.

KUNIGAS AMBROGIO PISONI: Švęskime Šventąsias Mišias meldamiesi už kunigą Giussani ir už visą judėjimą: iš neišsemiamo charizmos naujumo išmokstame, kad tai, kas mūsų gyvenime yra brangiausia, yra pats Kristus ir visa tai, kas eina iš Jo.

**ŠEŠTADIENIO POPIETĖ, BALANDŽIO 26 D.
ANTRA PASKAITA, KUNIGAS JULIÁN CARRÓN**

Gyvenimas tikėjime.

Pirmasis punktas: kas tiki, gaus amžinąjį gyvenimą.

Į ką remiasi mūsų asmuo? Ant ko stovi? Paprasčiau klausė kunigas Giussani prieš daugelį metų. Panašų klausimą užduoda Popiežius *Spe salvi*: ar krikščioniškasis tikėjimas ir šiandien mums yra viltis, kuri keičia ir palaiko gyvenimą, mūsų gyvenimą? Popiežius tęsia: ieškodamas atsakymo norėčiau pradėti nuo klasikinės dialogo formos, per kurią Krikštas reiškia naujagimio priėmimą į tikinčiųjų bendruomenę ir jo atgimimą Kristuje: iš pradžių kunigas klausdavo, kokį vardą tėvai parinko vaikui ir užduodavo klausimą: „Ko prašai Bažnyčios?“. Atsakoma: „Tikėjimo“. Ir ką tau duoda tikėjimas? „Amžinąjį gyvenimą“. Su šiuo dialogu tėvai ieškodavo vaikui priėjimo prie tikėjimo, bendrystės su tikinčiais, nes tikėjime matydavo raktą į amžinąjį gyvenimą. Ir iš tikrųjų, tiek šiandien, tiek ir vakar, tęsia Popiežius, kai tampama krikščionimis apie tai kalbama Krikšte: tai yra ne tik įžengimo į bendruomenę aktas, ne tik paprasčiausias priėmimas į Bažnyčią. Daugiausiai tėvai krikštijamajam tikisi, kad tikėjimas, kurio dalis yra Bažnyčios ir jos sakramentų kūniškumas, dovanos jam gyvenimą, amžinąjį gyvenimą. Šia prasme Bažnyčios katekizme sakoma: „Krikštas labai ypatingu būdu yra tikėjimo sakramentas, nes žymi sakramentinį įžengimą į tikėjimo gyvenimą“.

Ir mes tikimės to paties, ko tikėdavosi ir tikisi vaiką krikštyti nešantys tėvai: kad tikėjimas padovanos mums gyvenimą. Vienintelis dalykas, kuris daro tikėjimą protingą, yra jo pažadas suteikti mums gyvenimą. Todėl Dievas atsirado istorijoje, kad atneštų mums gyvenimą, ir tas gyvenimas mus pasiekia per Krikštą. „Tačiau, komentuoja kunigas Giussani, įprastai pagarbos ir interesų hierarchijoje, valdančioje mūsų gyvenimą, nieko nėra svetimesnio už Krikštą“. Kodėl? Galime to klausti: kodėl būdamas toks svarbus, kad net suteikia mums gyvenimą, kodėl krikštas toks svetimas? Nes „ši laike pažymėta pradžia dažnai yra užpilama storu žemės sluoksniu ar paliekama užmaršties ir neišmanymo kape“.

Daugeliui mūsų Krikštas toks ir buvo, palaidotas užmarštyje. Kas pažadino mumyse susidomėjimą tikėjimu, dovanotu Krikšto metu? Kaip galima išmokti suprasti jo svarbą? Kiekvienas iš mūsų gerai

tą žino: kunigas Giussani visada mums aiškino, kad tai pradėti suprasti, kai susitinki gyvą krikščionių bendriją. Ir iš tikrųjų „Krikšto metu išprašytas tikėjimas, rašoma katekizme, nėra tobulas ir subrendęs tikėjimas, bet tik pradžia, kuri turi plėstis. Visuose pakrikštytuose, vaikuose ir suaugusiuose, po Krikšto tikėjimas turi augti. Kaip tikėjimas auga ir plečiasi? Priklausant Bažnyčiai. Todėl Krikštas mus prijungia prie tikinčiųjų bendruomenės dėl to, kad mes turime tapti vienu asmeniu Kristuje. „Iš tikrųjų visi jūs esate Dievo vaikai dėl tikėjimo Jėzumi Kristumi, nes visi buvote pakrikštyti Kristuje, buvote apmokyti Kristumi: nėra nei judėjo, nei graiko, nei vergo ar laisvojo, nebėra vyro ar moters, nes visi jūs esate vienas – *eis*, vis kartodavo kunigas Giussani, tik vienas asmuo Kristuje“. Ir todėl katekizme toliau parašyta: Krikštas yra tikėjimo sakramentas, bet tikėjimui reikia tikinčiųjų bendruomenės. Visi tikintieji gali tikėti tik Bažnyčios tikėjimu, nes tik Kristaus kūne perduodama Kristaus naujiena - gyvenimas, kurį Jis atnešė.

Todėl Bažnyčia yra metodas, kuriuo Kristus praneša apie save laike ir erdvėje, taip pat ir faktas, kad Kristus yra metodas, kurį Dievas pasirinko, kad praneštų apie save žmonėms dėl jų išsigelbėjimo. Jei Jo nebūtų gyvojoje Bažnyčioje, Kristus būtų nepataisomai toli, ir todėl taptų mūsų interpretacijų auka, subjektyviai sumenkintas kaip turinys ir kaip metodas.

Būtent tai mes ir patyrėme susitikę judėjimą, mūsų tikėjimo, susidomėjimo Kristumi visam gyvenimui pabudimą. Judėjimas mums buvo ta gyva krikščionių draugija, kur pabudo visas susidomėjimas Juo. O kas atsitiko vėliau?

Tačiau vėliau, daug kartų kartojo kunigas Giussani, daug kartų pradžia nutrūko. Ir vėl: po susitikimo su judėjimu pažadintos vilties atrodo, kad bėgant laikui viskas vėl nurimsta ir dažnai naujų mums skirtų pažadų akivaizdoje tampame vis skeptiškesni ir taip pat kaip Nikodemas klausiamo: „Bet ar tikrai senas žmogus gali gimti?“, ar mums dar yra vilties? Tai dar realu, po to, kai pažįstame pačius save, aplinkybes, gyvenimą, yra kažkas, kas mums leidžia... kas mus palaiko, paremia?

Kad suprastume tai, kas atsitiko vėliau, pažvelkime į tai, ką aprašo kunigas Giussani, nes man tai, kas atsitinka, atrodo labai reikšminga. Įsivaizduokite vieną vakarą Memores Domini namuose, arba bet kokią Brolijos grupę, gražus vakaras su dainomis draugystės ir brolybės atmosferoje, su draugija, išgyvenančia nuotykį. Ir jis sako: tikrai gražus vakaras, muzika, dainos, žmogiškas draugystės ir brolystės ir draugijos, išgyvenančios nuotykį, jausmas. Nuostabus vakaras. Tačiau jei tai būtų galima nupasakoti kaip ką tik aš padariau ir viskas, ir būtų savaime suprantamas Kažkas kitas, priimtas ir atpažintas, bet vis tiek savaime suprantamas, ir jei Jo vardas nebūtų tariamas tikrai to norint, noro, kad tave išgirstų kiti ir tu pats išgirstum, jei neįjuntame troškimo tai išgirsti, jei Kristus ir Jo vardas neturėtų tam tikros nepriklausomos asmenybės, jei neturėtų visiškai išskirtinio veido bruožų su niekuo, net ir su tais, kuriuos Jis pats sukūrė kaip savo ženklą, nesumaišomais bruožais, jei neturėtų šio išskirtinio veido, Kristus prarastų tą aukščiausią su niekuo nepalyginamą

išskirtinumą. Ir jei Kristus praranda šį pagrindinį išskirtinumą, tu gali nukeliauti į Ameriką, kaip tai ir buvo aną vakarą, su darbo reikalais, prisimindamas draugišką tavęs grįžtančio laukiančią draugiją, turėti nepakartojamą, tikrai gerą, tikrai sukrečiantį darbą, kad visi žmonės stebisi jo įnašu, bet tau to neužtenka. Jei Kristus nėra toks objektas, apie kurį mąstoma (atmintis), kalbama (pašaukimas), kontempliuojamas su nuostaba ir pasimėgavimu, tol, kol tampa džiaugsmu dėl esaties, kol pasakai „Mano širdis laiminga, nes Tu gyveni“, viso kito tau nepakanka.

Atkreipkime dėmesį, sako mums, atkreipkime tarpusavyje dėmesį, kad Jėzus tarp mūsų gali būti viso žmoniškumo pasaulio nuostabi draugija, dainavimas kartu, būti namuose, tikrai gerai jaustis) ištakos, visas žmoniškumo pasaulis, kupinas džiaugsmo ir draugystės, formaliai nepaneigiamų priežasčių ir formalios pagalbos, bet taip pat materialiai konkretus, pasirengęs mums duoti, bet Jėzus galėtų būti sumenkintas iki „gražios moters portreto, iškalto jos antkapyje“... Kristus gali būti kapo paveikslas. Jei Jėzus čia tyliai ateitų ir atsisėstų ant anos kėdės, šalia tų žmonių, ir visi staiga Jį pastebėtume, nežinau, kiek iš mūsų kiltų nuostaba, dėkingumas, džiaugsmas... nežinau, kiek iš mūsų tikrai spontaniškai sukiltų jausmai, lyg pažįstamam draugui, su paprastu artimumu. Nežinau, ar mes nepasijaustume uždengti gėdos sluoksniu, jei tokią akimirką pastebėtume, kad niekada neištarėme „tu“, kad buvome kartu, kad viskas buvo gražu, bet niekas nepanorėjo ištarti Jo vardo.

Jei nėra asmeninio „aš“, tariančio Kristui „Tu“, kaip tai sakoma realiam žmogui, Kristus iššvaistomas ir pažeminamas to gražaus ir patenkinto veidų draugijos, kuri turėtų būti paženklinta Jo ženklu, pasirodymo, bet mes ten ir sustojame, liekame ženkle. Taip, tai tiesa, draugija yra nepatenkinamas, apytikslis, analogiškas kito pasaulio realybės ženklas; Kristaus buvimas pasaulyje yra mūsų draugijos stebuklas. Tai nereiškia sugerti mūsų draugystės svorį [kad teigtume Kristų, nieko nereikia sumenkinti], nepadaro neaiškaus efektyvumo, kupino akių, lūpų, veidų, žodžių, dainų, širdžių, tokios gražios kaip ši draugijos, bet yra tam tikras galingas siekis šaukti Tavo vardą, Kristau: ačiū, kad pasirodei ir kad atsisėdai čia.

Draugai, tikėjimas yra šis galingas siekis atpažinti ir ištarti Jo vardą, Jį, veikiantį tarp mūsų. Tačiau dažnai mes galime atpažinti save tame, ką jis aprašo. Prisimenu, kaip vieną kartą sėdėjau su draugais iš Bendruomenės mokyklos, jie ilgai per vakarienę pasakojo daugybę gražių dalykų, bet niekam nekilo troškimas paminėti Jo vardo. Ir aš prisiminiau tokį pavyzdį: lyg viena iš jūsų, gavusi dovanų nuostabią puokštę gėlių, nepavargdama kalbėtų apie tą gėlių puokštę, kurią jai padovanojo, bet neįstų troškimo ištarti vardo, kalbėti apie tą „tu“, kuris jai tai padovanojo. Mums patiems tai neišeina, mums trūksta to galingo siekio šaukti Tavo vardą, Kristau. Dažnai tai jaučiame per prievartą, kaip kokį priedą, kaip kažką, kas tampa svarbiau, bet kam gi kiltų noras pasakyti, kad entuziastingos kalbos apie asmenį, mums atsiuntusį gėlių, yra priedas, dedukcija ar savitaiga? Tik tam, kas nesuprato tikrosios gėlių reikšmės, tik tam, kam trūksta to galingo siekio ištarti Jo vardą.

Todėl, jei tu... jei gėlės netampa proga sužadinti prisiminimus apie Jį, vakaras praėina ir supūna kaip gėlė, o pradžia pradeda trūkinėti, pradeda prarasti žavesį. Kas atsitiko? „Kad tam tikru metu, kalbėjo kunigas Giussani CLU Équipe 1982 metais Colfosco vietovėje, draugija tapo tikroju Kristaus pakaitalu“. Todėl ir nutrūksta. Kunigas Giussani mums tai sakė visais įmanomais būdais: „judėjimas, kalbėjo jis 1977 metais Viterbo miestelyje, gimė iš įsitvirtinusios Esaties, į gyvenimą atnešusios pažadą sekti provokaciją, bet vėliau mes šios pradžios tęstinumą patikėjome kalboms, iniciatyvoms, susirinkimams, įvairiems reikalams. Nepatikėjome jo savo gyvenimui, todėl pradžia labai greitai liovėsi būti tiesa, pasiūlyta mūsų asmeniui, ir tapo asociacijos, realybės, ant kurios galima užkrauti savo darbo atsakomybę [užteko ten būti] ir iš kurios galima reikalauti problemų sprendimo, išeities taškas. Tai, kas turėjo būti provokacijos priėmimas ir gyvas sekimas, tapo paklusnumu organizacijai“. Mes nesupratome, kad tai, kas sužadino susidomėjimą judėjimu, ir buvo Jis, pasirodantis tų, kuriuos susitikome, veiduose, bet tuose veiduose buvo Jis.

Tai, apie ką kalba Giussani, yra taip siaubinga: „matyti Kristų šioje draugijoje mums gali būti taip pat sunku kaip tiems daugeliui žmonių, kurie vieni išgyvena šiuos dalykus, su gąsdinančiu, mirtinu netikslumu, su mirtina širdies vienatve“. Pakanka pagalvoti, kiek vakarų praleidome kartu ir grįžome namo Jo net neatpažinę. Bet mūsų draugiją palaiko tik faktas, kad mes atpažįstame Tave, Kristau. Jei nepažvelgiame Jam į vidų ir Jį atpažįstame, ne, mes nesiliaujame kalbėti apie Kristų, bet kalbame apie Jį lyg apie dvasinę nuorodą, nes konkretumas slypi kitur; tai yra būdas, kuriuo jis tampa abstraktus, vis abstraktesnis.

„Daugeliui mūsų faktas, kad Jėzus Kristus yra išsigelbėjimas, ir kad Jėzus Kristus yra gyvenimo ir žmogaus išlaisvinimas čia ir ten, yra susijęs su susitikimu su Juo, tapo „dvasine“ nuoroda. Konkretumas yra kitur: organizacijoje, darbe, susirinkimuose... bet ne kaip gyvenimo poreikio išraiška, o kaip gyvenimo pažeminimas, svoris ar važiavimo mokestis priklausomybei, kuri dėl nepaaiškinamų priežasčių dar laukia eilėje“ (kiek dar laiko, nežinia...). Tai yra mūsų mėginimas sumenkinti Bažnyčią, Jo esaties vietą, judėjimą iki gražios draugijos, iki įvairių reikalų, iki organizacijos lygio, kaip kad mokiniai mėgino įsprausti Kristų į savo rėmus. Tačiau anksčiau ar vėliau tai mus nuvilia ir gyvenimas nutrūksta, vėl sukilęs susidomėjimas Juo nutrūksta.

Todėl turime saugotis dviejų visuomet pulti pasirengusių pagundų, kurias trumpai štai kaip galime apibūdinti: suprasti Kristų be Bažnyčios, t.y. išsiųsti Kristų už realybės ribų į tolimą, viršgamtinį pasaulį, nepriklausantį realybei ir sumenkinti Jį iki mūsų interpretacijų ar mūsų matų; arba suprasti Bažnyčią be Kristaus. Šiuo atveju Bažnyčia suvokiama ne kaip Kristaus kūnas, kuris Jį padaro realų, bet kaip Kristaus pakaitalas. Bendrasis vardiklis šiais abejais atvejais paverčia Kristų nerealiu. Tačiau Bažnyčia, judėjimas mums ir toliau įdomūs, mus ir toliau jie domina, sustingdo mus kaip pradžioje, sustabdo, jei nėra sumenkinami iki mūsų interpretacijų, iki mūsų mato, jei išpildo savo prigimtį būti mėnuliu, kaip kalbėjome šįryt, būti saulės Kristaus atspindys.

„Draugija, apie kurią kalbame, sakė kunigas Giussani, nėra mūsų sukurta ir atrasta realybė, mes jos nekuriame; jos panorėjo ir amžiams sutvirtino Kitas. Tikslus ontologiją, svarbiausią šio žmogiškojo kosmoso prigimtį, atskleidžiantis terminas yra „bendrystė“, dėl to mes esame Kristaus kūno dalys ir vieni kitų dalys, priklausome vienam kūnui, Kristaus kūnui. Kristaus istorijoje be mūsų nėra, bet taip pat nėra „mūsų“, bendrystės tarp mūsų be Kristaus“.

Todėl vienintelė viltis, kad mums nepavyks sumenkinti Bažnyčios, nes liktume vieni su savo nykuma po savo pergalės. O kas mums trukdo sumenkinti Bažnyčią iki savo mato? Viską jis mums pasakė. „Bažnyčioje Dievas tampa artimas bet kokių laikų žmogui. Kasdienio ryšio su Dievu artimumas, Dievo su mumis ypač įtikinamu būdu pavirsta įvykiais ir žmonėmis, kurie nukreipia tiesiai prie Jo. Bažnyčia ir toliau lieka Bažnyčia, jei nukreipia tiesiai prie Jo. Kaip? Per žmones ir įvykius. Tai matėme vakar žvelgdami į Zerbini: kas nesijuto esąs nukreiptas?

Jis sako, kad tai įgauna stebuklo ir šventumo formą. „Stebuklas (įvykiai), stebuklas yra įvykis kažko, kas verčia galvoti apie Dievą, kad negalime Jo sumenkinti, kuris taip galingai įsitvirtina, kad negalime Jo sumenkinti iki savo mato. Stebuklas ir šventumas. Šventieji yra figūros, turinčios žmogiškąjį pavidalą, vertą pačių tikriausių žmogaus širdies troškimų: per juos įvykdomas išskirtinis žmogiškumas, kurio net neįmanoma įsivaizduoti. Jėzus Kristus nėra istorijos toliuose izoliuota esatis, kad pasirodytų kaip vaizduotės vaisius, Jis yra esatis dešimt metų po Jo mirties, tūkstantis metų po Jo mirties, du tūkstančiai metų po Jo mirties, net šiandien, per šią kitokią nei šventųjų žmogiškumą; žmogiškasis buvimas, apie kurį neįmanoma galvoti“.

Šventieji, t.y. liudytojai, yra tie, kurie mums neleidžia sumenkinti Kristaus iki mūsų mato. Juos matome, liečiame. Kas nepasijuto esąs stipriai šaukiamas vakar žiūrėdamas į kalbančią Cleuza Zerbini? Kas Jo nematė, nejuto Jo mūsų draugės iš Ugandos Vicky liudijime? Ar žiūrėdami į Kometos parodą šią vasarą? Tai faktai! Ar mūsų draugai iš Neapolio, kurie tikrai sudėtingose situacijose nesiliauja mums liudiję, kas yra Kristus ir Jo pergalė ir kad jie nesileidžia sumenkinami? Kristus visiškai neabstraktus! Jis yra kažkas tokio realaus, kad per savo istorinį buvimą Bažnyčioje ir Savo liudytojuose tampa bet kokio mūsų mėginimo nesumenkinama realybe, mesdamas iššūkį žmogaus širdžiai, protui, laisvei ir meilei. Kristus visiškai neabstraktus!

Iš ko matyti, kad Jis neabstraktus? Iš ko matyti, kad Jis realus? Iš mūsų priešinimosi. Negali atsilaikyti prieš niekį, negali atsilaikyti prieš abstraktą: gali atsilaikyti prieš kažką, kas yra realus ir nuolat meta tau iššūkį. Visi mūsų mėginimai sumenkinti draugiją yra mėginimai sumenkinti dramą, į kurią veda Bažnyčios realybė, tai yra priešinimasis beviltiškam siekiui, prie kurio mus veda, tai yra didžiausias nusispjovimas ant pačių savęs ir ant tų, kuriuos sakome mylintys. O Jo nesumenkinamumas mus išgelbsti, paskatindamas mus eiti prie Jo. Jei mūsų mėginimas Jį sumenkinti būtų sėkmingas, mums tai neberūpėtų, ir vieną kartą sumenkinus Jį iki tokio lygio, kokio noriu, taptų nebereikšmingas. Be to siekio „aš“ degradoja, nes tik Jis kuria bendruomenę,

kaip, sužinojome Bendruomenės mokykloje, *convocatio* eina prieš *congregatio*: mus parinko ir patraukė.

Štai kokią kovą pradėjo Kristus su manimi, su kiekvienu iš mūsų Krikšto dieną, negailestingą kovą, kurią jis vykdo per savo kūną, kuris yra Bažnyčia, ir mums nepavyks, iškart reikia pasakyti, ir ačiū Dievui, jos sumenkinti, nes tarp mūsų yra Jis. Tada ir įpainiojama mūsų laisvė. Todėl visi mūsų mėginimai užkrauti savo atsakomybę ant draugijos yra patetiški, jie yra mūsų melas, mūsų nepasirengimas atsivertimui, prie kurio jis mus kviečia. Kaip mums primena Dostojevskis, ši pagunda visuomet pasirengusi pulti: „Nėra žmogui daugiausia nerimo teikiančios minties už tą, kaip greičiau rasti, kam užkrauti laisvės dovaną“.

Berdajevs sako: „Lyg žmogus būtų pavargęs nuo savo laisvės ir yra pasirengęs atsisakyti jos vardan jėgos, organizuojančios jo vidinį ir išorinį gyvenimą“. Taip gyvenimas nutrūksta.

Tačiau mūsų draugija skirta ne tam, kad apsaugotų nuo mūsų laisvės dramą (paieškokit kitos), bet kad nuolatos provokuotų mūsų atsakomybę. Todėl judėjimas, turės liautis egzistavęs dėl to, kad išvertų, būtų jau kitoks, galėtų išlaikyti tą patį pavadinimą, bet tai jau būtų kitas dalykas, nes „savo atsakomybės negalime užkrauti, pernai kalbėjo, draugijai: širdis yra vienintelis dalykas, kuriame kaip ir nėra partnerių. Mūsų draugija bus keista kaip draugija, kuriai nieko negalima užkrauti“. Ji mūsų nepalieka vienu, jei mus paliktų vienus, ji mums nerūpėtų, jau visi būtume degradavę. Dar kalbėjo: „Mūsų draugija neleidžia, kad laikas eitų be to, kad mūsų egzistencija prašytų, sektų, norėtų ryšio su realiu Dievu, be to, kad mūsų egzistencija norėtų ir priimtų tą draugiją, be kurios nebūtų tikras net Jo esaties atvaizdas“.

Ir taip šioje dramatiškoje kovoje, kurią pradėjo į istoriją įžengusi Paslaptis, kurią Jis ir toliau vykdo, kad kiekvieną iš mūsų vestų į gyvenimą, nes Kristus mus pasiekia per mūsų bendrystę, kad vestų į ryšį su Juo, kad Paslaptis taptų artima. „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą. Dievas juk nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad jis pasaulį pasmerktų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas. [...] Kas tiki Sūnų, turi amžinąjį gyvenimą, o kas nenori Sūnaus tikėti – gyvenimo nematys; virš jo kybo Dievo rūstybė“. Visas Naujasis Testamentas, Šv. Jonas ir Šv. Paulius yra kupini šio pažado: „Kas tiki, turi amžinąjį gyvenimą“. „Visi, kurie mane tiki, neliktų tamsybėse“. Kas mane valgo, bus pasotintas jo alkis ir numalšintas jo gyvenimo troškulys. „O kas gers vandenį, kurį aš duosiu, tas nebetros per amžius“. „kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas turi amžinąjį gyvenimą“. „Štai pergalė, nugalinti pasaulį, - mūsų tikėjimas!“.

Bet kas yra tikėjimas ir koks jo ryšys su gyvenimu, į kurį mus įveda Krikštas? Vėl Popiežiaus žodžiai. „Iš tikėjimo laukiu „amžinojo gyvenimo“ – tikrojo gyvenimo, kuris yra tiesiog visas, pilnatviškas gyvenimas, kuriam niekas negresia. Jėzus, sakantis apie save, jog yra atėjęs, kad turėtume, apščiau turėtume gyvenimo (plg. Jn 10, 10), mums taip pat paaiškino, kas yra

“gyvenimas”: “O amžinasis gyvenimas – tai pažinti tave, vienintelį tikrąjį Dievą, ir tavo siųstąjį Jėzų – Mesiją” (Jn 17, 3). Gyvenimas tikrąja šio žodžio prasme surandamas ne savyje ir ne savo išgalėmis: tai – santykis. O gyvenimas kaip visuma yra santykis su tuo, kuris yra gyvenimo versmė. Jei mus sieja santykis su tuo, kuris nemiršta, kuris pats yra gyvenimas ir meilė, tada esame gyvi. Tada “gyvename“. Kristus atėjo tam, kad suteiktų mums gyvenimą, ir tai sutampa su mūsų įvedimu į ryšį su Juo, kuris yra gyvenimo šaltinis. Todėl tas, kas Juo tiki, turi gyvenimo.

Tikėjimas yra šis ryšys su Kristumi, įvedančiu mane į Dievo paslaptį veikiant Šventajai Dvasiai. Todėl Jis ir buvo atsiųstas, todėl ir atsirado istorijoje.

O kas yra šis ryšys? Tai yra ryšys su „Tu“, su Juo, kaip žmogus sieja save su „Tu“. Perskaitysiu vieną kunigo Giussani pasakojimą. 1990 metais jis pasakojo: „Prieš mėnesį lankiausi Madride ir pirmą kartą apžiūrėjau naujus *Memores Domini* grupės namus. Moterų namuose vaikščiojau po visus kambarius. Staiga atidarau kitas duris ir įeinu į kitą kambarį: virš rašomojo stalo nebuvo jokios nuotraukos, tik popieriaus, kurį naudodavo mūsų mėsininkai, gabalas dydžio kaip paveikslas; ant jo buvo užrašytas žodis „Tu“. Manau, kad per visą mano gyvenimą šis prisiminimas yra vienas iš labiausiai šokiruojančių. Dabar aš įsivaizduoju, kad įeinu į kambarį, bet kokiomis sąlygomis, ir matau, kaip tame kambaryje dominuoja tas popieriaus gabalas, ne, ne tas popieriaus gabalas, bet tas „Tu“. Įsivaizduoju tą žmogų, kuris kiekvieną dieną įeina į tą kambarį, ir visa tai, kokios mintys jį kamuoja, visas tas sielos būsenos svoris, visas tas tuščias nuovargis, visa ta knibždančių troškimų ir vaizduotės pilnatvė yra valdomi to „Tu“, jiems iššūkį meta tas „Tu“. Deja, daugeliui tas „Tu“ būtų abstraktus, bet jis sako: tai yra mūsų gyvenimo sintezė, turėtų būti bet kokios mąstančios būtybės, bet kurios sąmoningos būtybės gyvenimo sintezė, tačiau yra gyvenimo santrauka tam, kas yra pašauktas skaistumui [t.y. visi]: „Tu“. Taip, Viešpatie, nieko nebegaliu pridurti; Tu gali man meilikauti ar priekaištauti, Tu, kuris žiūri į mane kaip kad žiūrėjai į savo pašnekovą Masaccio paveiksle, Tu, kuris mane apkabini, kaip kad apkabina Joną Paskutinės vakarienės metu, gali apverkti mano klaidas, trapumą, silpnybes, išdavystes, lydėti mane greitai prabėgančių metų įkarštyje ar gaivume ar sunkiame brandos ar senatvės žingsnyje. Tas „Tu“ yra lyg neišsenkantis gaivaus vandens šaltinis. Tai ir yra to šaltinio pradžia, to niekad neišsenkančio šaltinio versmė. Neišsenkanti gaivaus, skaidraus vandens versmė, t.y. gyvenimo pasiūlymo versmė: šis pasiūlymas tikras savo kilme, intensyvus savo galimybėmis, reali energija, valdoma didžiosios paskutinės aplinkybės vandenyno, laimės. „Todėl ir atėjau, kad jie turėtų amžinąjį gyvenimą. Štai amžinasis gyvenimas: kad jie pažintų tave, vieną tikrą Dievą, ir Tą, kurį siuntei, Kristų“. Šio „Tu“ viduje pasimato viso ko svarbiausias „Tu“, kuriam priklauso ir Kristus, Tėvo „Tu“. Esu dėkingas už šią išskirtinę progą, kuri visam laikui pervėrė mano atmintį. Norėčiau, kad mano prisiminimas pereitų ir jums. Jis perduodamas jums pagal jūsų širdžių atsivėrimą, pagal jūsų budėjimą ir jūsų meilę likimui, kuris yra Kristus“.

„Tikrasis gyvenimas yra tai, kad jie pažintų Tave“. Nepriėjus šio „Tu“, nėra ilgai trunkančio pasitenkinimo. Tik Jis atitinka. Neužtenka nieko, kame nėra Tavęs. Šv. Augustinas sakė: be Jo pradžia nutrūksta ir viskas supūva. Tai yra „aš“, kuris bijo būti apibrėžtas to „Tu“, anksčiau ar vėliau jis tampa skeptiku ir jam reikia draugijos kaip priebėgos ir kaip ramsčio savo netikrumui. Tai nėra neišvengiama, nes kaip kalbėjo Šv. Tomas, „Žmogaus gyvenimo esmė – tas meilės jausmas, kuris ypatingai jį palaiko ir kuriame žmogus atranda savo didžiausią pasitenkinimą“.

Tikėjimo, jei kalbame apie tikėjimą, apie tikrą, nevirtualų ryšį, išbandymas, ne su kažkuo abstrakčiu, kad tikėjimas įveda mus į tikrą atpažinimą, šis išbandymas yra pasitenkinimas. Nes tik tada, kai mes tikėjimą patiriame kaip pasitenkinimą, patį didžiausią pasitenkinimą, kokį tik galima įsivaizduoti, dėl vilties, kurią Jis manyje pažadino, tuomet gaunu tokią galingą patirtį, kad ja galiu paremti visą gyvenimą, nes gyvenimą sudaro prisirišimas, kuris ypač jį palaiko, ne šalia, palaiko jį pasitenkinime, vieninteliame atitikime, kurį Kristus duoda gyvenimui.

Todėl čia, kaip tai... kai kalbame apie pasitenkinimą, visi galime pajusti, tai yra svarbiausias gyvenimo išbandymas: jei tikėjimas, kaip rašoma Laiške žydams, kurį komentavo Popiežius, jei tikėjimas mums teikia gyvenimo esmę, jei tikėjimas mums teikia kažką tokio realaus, kad mus gali paversti gyvenimo pilnatvės dalyviais. Tai ir yra to, ko nematome, bet kas yra, realybės išbandymas. Dar ir koks neabstraktus! Niekas net nesapnuotų kalbą apie šiuos dalykus, jei nebūtų Jo!

Antrasis perėjimas: atpažinimas yra naujas prisirišimas. Iš šio gyvenimo ir gimsta atpažinimas ir naujas prisirišimas, nauja gyvenimo patirtis; tai jau yra nauja gyvenimo patirtis. „Taigi kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys. Kas buvo sena, praėjo, štai atsirado nauja“.

Ką reiškia šis naujas kūrinys? Kur ta naujovė? Ne tai, kad kalbame apie Kristų beprasmiškai, kad kartojame išmoktą kalbą, bet apie tą naujovę, kurią patiri gyvenime. Štai naujovė, kurią įveda tikėjimo gyvenimas. Tapti nauju kūriniumi reiškia turėti naują sąmonę, sugebėjimą žiūrėti ir suprasti iki galo realybę, šio sugebėjimo kiti negali gauti, negali apie jį net svajoti, negali svajoti apie naują jausmą, sugebėjimą prisirišti ir realiai atsiduoti kitam, ko negali net įsivaizduoti. Naujas kūrinys atskiria skirtingą mąstymą ir širdį valgytę ir gėrime, būdravime ir miegojime, gyvenime ir mirtyje. Net nereikia daryti visai skirtingų dalykų. Tikėjimas, kalbėjome pernai, tą sakydavo ir jis, yra aukštyt kojoms apverčiantis ir stebinantis būdas išgyventi tuos pačius dalykus. Kaip rašė Pavese: „dalykai, apie kuriuos kalbi, neturi savyje to rūpesčio, kuris yra įvyksta kiekvieną dieną. [Panaikina tuos rūpesčius!] Tu teiki pavadinimą daiktams, ir jis juos daro kitokius, negirdėtus, bet taip pat brangius ir artimus kaip ilgai tylėjęs balsas“.

Kaip gimsta šis naujas pažinimas? Atkreipkit dėmesio, nes ne dėl mūsų genialumo. Naujas pažinimas atsiranda iš pritarimo įvykiui, iš *affectus* įvykiui, prie kurio esame priaugę, kuriam sakai „taip“. Reikia sakyti „taip“. Tikėjimas yra laisvas gestas: reikia šiam įvykiui tarti „taip“, kad ši

naujovė galėtų pradėti atsitikti. Šis įvykis istorijoje yra detalė, bet ji kelia visuotinę pretenziją. Galvoti pradėdant nuo įvykio visų pirma reiškia sutikti, kad aš neapibrėžiu to įvykio, bet esu jo apibrėžtas, jame iškyla tai, kas aš iš tikrųjų esu ir mano pasaulio samprata.

Todėl ir reikia lyginti su viskuo. Tai meta iššūkį bendrajam mentalitetui, kuris teisdamas siekia visada įtraukti detales į abstraktų universalumą. O naujas mentalitetas atsiranda ne dėl analitinės dedukcijos proceso, pradėdamas nuo vėliau taikomų principų ir kriterijų, bet dėl įvykio, dėl kažko, kas atsitiko, kas vyksta. Jis neatsiranda iš manęs, bet iš to, ką sutinku; jis nėra mano taikymas, bet paklusnumas tam, ką sutikau. Tai suprantame kiekvienas, jei pagalvojame, pavyzdžiui, apie įsimylėjimą: viskas priverčia viską keistis. Tai yra faktas, nereikia būti labai protingiems, paprasčiausiai reikia, kad tai atsitiktų. Šios naujovės versmė trykšta būtent iš to įvykio, kuris viską iš naujo atkuria. Tai nėra taikymas, o kone staigmena. Todėl naujas pažinimas implikuoja buvimą (dėmesio!) vienu metu su įvykiu, kuris jį kuria ir nuolat palaiko, nes ši pradžia nėra kokios nors idėja, kurią galiu išmokti, ir jau galiu atsikratyti vienalaikiškumo su vieta, su gyva realybe; būtent todėl pradžia ir nėra idėja, o vieta, gyva realybė, kaip mylimas žmogus, naujas vertinimas yra įmanomas tik nuolatiniame ryšyje su šia realybe, t.y. su žmonių bendrija, kuri laike pratęsia pradinį įvykį. Ji siūlo autentišką krikščionišką požiūrį. Krikščionybės įvykis tęsiasi istorijoje ir su juo tęsiasi naujo vertinimo pradžia.

Visuomet pasirengusi pulti pagunda yra naujo pažinimo sumenkinimas iki kalbos, net ir taisyklingos, kurią aš pasisavinu, tai lyg staiga galėčiau atsisakyti šio vienalaikiškumo su įvykiu, lyg man užtektų gražios teorijos apie meilę ir galėčiau apsieiti be mylimo žmogaus. Klausykite, tai siaubingas skirtumas, neįmanoma net palyginti, tai mato net aklieji. Tas, kam mielesnė savo analizė ir išmąstymai, galiausiai net ir prote, kurį galvoja turintys, pritaikys pasaulio schemas, kurios rytoj bus kitokios nei šiandien. Todėl turime troškimą pasilikti pradžios padėtyje. Pasilikimas pradžios padėtyje tame įvykyje priverčia ištrykšti naują pažinimą, tai yra vienintelė galimybė sieti save su realybe be išankstinių nuostatų.

Ir kunigas Giussani mums duoda gilų pagrindumą, kuris yra tarsi smūgis žemiau juostos mūsų puikybei. Kodėl mums reikia šio vienalaikiškumo su įvykiu, kuris priverčia ištrykšti šį naują žiūrėjimą į viską būdą? Nes nuolat atviras ir išankstinių nuostatų neturintis vertinimas yra įmanomas tik žmogaus jėgoms. Tai Popiežius mums ir priminė Sapienza'os universitete: jei protas tampa kurčias tikėjimo žiniai, sudžiūva kaip medis, kurio šaknys nebepasiekia vandens, jam teikiančio gyvybę, todėl praranda drąsą tiesai ir taip tampa ne dideliu, o mažu.

Kad tai įgautume, reikia dirbti, apgailestauju, tačiau dirbti reikia. Kad mentalitetas būtų naujas, iš tikrųjų naujas, reikia, kad savo priklausymo sąmonės būtų nuolat įpareigotas lyginti realius įvykius. Gimęs iš realios vietos, jis vertina dabartį, kitaip neegzistuoja, jei neįžengia į realią patirtį, nėra naujo pažinimo, ji tampa abstraktas. Šia prasme, jei nevertini įvykių, pažemini tikėjimą, nes tai yra

kaip neleisti gyvenimo, patirties, jausmo naujovei įžengti į bet kokį realybės aspektą, kuris mus pritraukia.

Būtent taip, drąsiai pasitikdami realybę, mes galime matyti tiesą ir tikėjimo galybę. Tikėjimas taip ir auga, rizikuodamas savimi realybėje ir mesdamas iššūkių viskam su Juo akyse. Todėl kalbame ne apie tai, kaip išmokti kalbą ir vėliau ją atkartoti, o išmokti žvilgsnio, sako jis. Būdas, su kuriuo atsiranda vertinimo kriterijus, trumpai gali būti apibūdinamas žodžiu „žvilgsnis“. Kaip galima išmokti tokio žvilgsnio? Reikia atsistoti sutikto įvykio akivaizdoje. Tai yra tai, apie ką kalbėjome anksčiau ir vakar prasidėjus rekolekcijoms: pirmenybė, pirmenybė kaip metodas, pirmenybė įvykiui, tam, kas atsitinka, tam, ką Jis daro. Kalbama apie stovėjimą sutikto įvykio akivaizdoje staiga nenukertant žvilgsnio ištikimybės susirūpinus teigti tai, kas mums patinka. Tai yra tokia žvilgsnio ištikimybė įvykiui, tai, kas leidžia atsirasti mumyse naujam vertinimo kriterijui ir netaikyti pasaulio kriterijų.

Tai yra įmanoma, mums visiems ranka pasiekama: užtenka įsileisti Jo esatį. Kaip kad rašo šis draugas: „Rašau norėdamas padėkoti už tėviškumą, kurį rodai mums ir man. Dar niekada taip džiaugsmingai ir intensyviai negyvenau, kaip šiais metais, nuo tada, kai sutikau konkrečius veidus, tam tikrus žmones, liudytojus, kurie viską apie mane atnaujino. Gal net ir prieš dvidešimt metų, kai sutikau judėjimą, toks nebuvo [visada galima atgimti, net jei esi senas]. Viskas man atrodo nauja ir viskas tampa aplinkybe, su kuria vis neišvengiamai lyginu save ir prašau atpažinti Jo buvimą. Viskas vyksta taip įspūdingai: darbas, žmona, vaikai, draugai kiekvieną praeinančią dieną įgyja anksčiau neįsivaizduotą skonį [štai kas teikia tikėjimą: ar jums rūpi?]. Man daro įspūdį tai, kad Jo troškulys kiekvieną prabėgančią dieną tampa vis stipresnis. Negaliu gerai aprašyti, kas tai yra, bet dėl vieno dalyko esu tikras: tai nėra savitaiga, nėra graži emocija. Aš tuo tikras, nes esu laimingas, o viskas yra kitokio svorio, viskas keičiasi: tai yra šimtą kartų daugiau patirtis. Dar niekada mano kaip judėjimui priklausančio žmogaus istorijoje netroškau taip dalyvauti Bendruomenės mokykloje kaip dabar. Dabar vis dažniau mano ausyse skamba klausimas, kuriuo tu mus provokuoji: ką tu patiriate? Kaip Bendruomenės mokykla susijusi su tavo diena? Ką tai reiškia? Įspūdinga, kaip tekstas, kurį skaitome, gali tapti konkrečia patirtimi, kaip įspūdinga pastebėti, kaip mūsų gyvenimas papuola, kaip tu sakai, į propagandą, į naudojimo instrukcijas. Dėl to, koks esu, nesuprantu daugelio dalykų, ir kartais jie man atrodo nutolę nuo manęs, bet man daro įspūdį tai, kad atpažįstu save pasikeitusį kasdienybėje, nes vis daugiau atrandu tai, ko ir anksčiau iš tikrųjų norėjau [žmogus nustemba išgyvendamas tai, ko anksčiau iš tikrųjų norėjo]. Atrodo, lyg būčiau kaip prieš Jėzų stovintis Petras, jis turėjo žengti keletą žingsnių ir pasikeitė, net jei jo temperamentas ir buvo toks, kaip anksčiau. Aš turėjau žengti keletą žingsnių ir juos žengiau, ir viskas pasikeitė. Prisimenu pernykščių rekolekcijų pavadinimą „Kristus toks gražus, kad patraukia mane visą“. Man ši frazė

tapo tokia reali, kad iki praeitos vasaros net negalėjau to įsivaizduoti, daugiausia tai galėjo būti tik savitaiga. Atsitiko neįtikėtinas dalykas, ir dabar su manim vyksta tai, ką aprašiau!“.

Tik tokia naujovė gali nugalėti tą dualizmą, kuris išvaro Kristų iš istorijos, tuščiai išpūsdama, kaip paskutiniame leidinyje kalbėjo kunigas Giussani, istorinį krikščioniškojo fakto svorį, sumenkindamas jį iki moralizmo ir nesugebančio įgauti kultūrine prasme reikšmingo veido.

Dar pora žodžių. Tiems, su kuriais tai atsitiko, liudijimas, trečiasis punktas, yra gyvenimo uždavinys. Kunigas Giussani straipsnyje apie tikėjimą rašė: mus pasirinko, kad tikėtume. Mums buvo suteikta tikėjimo malonė. Mūsų uždutis yra liudyti tai, kas mums buvo duota, nes tai yra didžiausia artimo meilė, kurią galime duoti visiems savo draugams, kuriuos sutinkame gyvenimo kelyje.

Rytoj trumpai prie šito stabtelsiu, nes to fakto, kurį matėme vakar, akivaizdoje, mes visi esame provokuojami misijai. Bet misija yra aštresnis sąmoningumas to, ką reiškia Kristus gyvenimui, nes tik tai, pagal ką išgyvename šią naujovę, pajusime misijos troškimą. Kitaip, kalbėjo kunigas Giussani, mėginame tik pabėgti nuo problemos, kuri yra mūsų gyvenimas galvojant apie misiją. Ar svarbu, jei visas pasaulis priklausys Comunione e Liberazione judėjimui, o aš prarasiu save patį?

Šįvakar po vakarienės susirinksite viešbučiuose arba atskirose grupėse ir surinksite klausimus, kuriuos sukėlė paskaitos. Paskirti atsakingieji turi rekolekcijų vadovui pateikti patį svarbiausią, patį reikšmingiausią iškilusį klausimą laikydamiesi tvarkos, kurią viešbučių vadovams nurodė Sekretoriatas. Rytoj ryte surengsime asamblėją ir atsakysime į klausimus.

SEKMADIENIO RYTAS, BALANDŽIO 27 D.

ASAMBLĖJA, KUNIGAS JULIÁN CARRÓN IR GIANCARLO CESANA

CESANA: Gerai, kaip ir visuomet surinkome klausimus ir atrinkome pačius svarbiausius, t.y. tuos, kurie rodo didžiausius sunkumus, net ir nežiūrint į loginį šių sunkumų vertinimą.

Pirmasis klausimas: „Dažnai mes sustojame prie ženklų. Taip atsitinka todėl, kad ženklas yra silpnas ar todėl, kad mes priešinamės? Kokį darbą turime atlikti, kad būtume ištikimi realybei?“. Šį klausimą galima papildyti kitu klausimu, užduotu Bergamo atstovų: „Visi trokštame nuoširdžiai prisirišti prie Jėzaus, mylėti Jį, mylėti tik Jį, tačiau rizikuojame sustoti prie ženklų, grįžta prie to, kas buvo kalbėta anksčiau, prie jo grožio. Ką reiškia eiti toliau?“. Ypač tas „toliau“, nes visi prisimename, kad kunigas Giussani sakydavo, jog ženklas ir Paslaptis sutampa. Klausimas baigiamas taip: „Kaip iki galo eiti pažinimo keliu?“.

CARRÓN: Kodėl mes sustojame prie Ženklo? Todėl, kad ženklas silpnas? Ne! Ženklas yra ženklas, jis prašo mūsų laisvės, taip pat tiesa, kad kunigas Giussani mums sakė, kad laisve rizikuojama interpretuojant ženklą. Mūsų laisvės prašo būtent ženklo prigimtis, nes būtent todėl ženklas nurodo, parodo man realų Kažką, ko aš tuo metu nepaliečiu ir nematau (todėl tai ir yra kažko Kito ženklas), aš esu kviečiamas nuspręsti, noriu pripažinti šį Kitą ar sustoju. Tai vyksta ne dėl ženklo silpnumo, o dėl prigimties. Galime prisiminti gėlių pavyzdį. Bet kuris iš mūsų gauna puokštę gėlių. Kas atsitinka? Pamėginkite susitapatinti su tuo, ką kunigas Giussani vadina jūsų reakcijos struktūra, taip, kad užkluptumėte tai, kas jums atsitinka, ir tuojau pat suvoktumėte, kad ženklas nors ir mažas, jis nurodo mums kitą.

Prisimenu, kaip pernai vedžiau paskaitą Katalikiškajame Šv. Širdies universitete. Vieną dieną viena mergina atsivedė draugę, ši pirmą kartą atėjo pasiklausti paskaitos, nes buvo laisvoji klausytoja. Turėjau kalbėti apie ženklą ir visą paskaitą mėginau aiškinti „Religinio jausmo“ skyrių apie ženklą pateikdamas pavyzdį apie gėles. Visą laiką ta mergina prieštaravo. Tarp dviejų paskaitų buvo pertrauką, ir vienas iš kurso vaikinių nupirko gėlę ir padėjo ant tos merginos suolo. Kai ji grįžo, rado tą gėlę. Pradžioje ji neatkreipė į tai dėmesio, nes manė, kad jos draugė atnešė ir padėjo tą gėlę. Todėl ji buvo rami. Tačiau po paskaitos ji klausia draugės: „Ar tu man atnešei tą gėlę?“. Draugė atsako: „Ne“. „Kaip tai ne? Tai kas tada?“. Visą popietę ji praleido su kita drauge ir vis klausinėjo, kas jai atnešė tą gėlę. Valandą prieš tai ji prieštaravo. Taip, tu gali atsispirti logikai, aiškinimui, bet „aš“ išlenda į šviesą realybės ir ženklo akivaizdoje. Kodėl ji visą popietę klausinėjo, kas jai atnešė tą gėlę? Nes ta gėlė jai padėjo susiprasti, degino ją iš vidaus. Todėl kaip galime teigti, kad šiuo atveju ženklas ir Paslaptis sutampa? Nes neturiu išmesti tos gėlės: kuo daugiau apie ją galvoju, tuo daugiau prisimenu kitą.

Prisiminkite, kai pirmą kartą vaikinai atsuntė jums puokštę gėlių, po to kiekvieną kartą, kai pažvelgdavote ją, sudrebėdavo jūsų širdis, nes tai primindavo jį. Ar tai nėra proga prisiminti? Neišmesdavote tų gėlių; gėlė paversdavo jį realiu, bet nė viena iš jūsų negalvodavote tik apie gėles: kuo daugiau į jas žvelgdavote, tuo daugiau viduje iškildavo mylimo žmogaus veidas. Jis ten, toje gėlėje. Kodėl mąstai apie kitą? Nes jis ten!

Kaip sako kunigas Giussani, realybė yra pirmasis Esaties apsimetimas. Todėl Paslaptis ir ženklas sutampa. Tačiau jei mes einame toliau, dar toliau, kai aš tariau „aš“, aš galiu tarti „aš“ būdamas išsiblaškęs, kaip išsiblaškęs galiu žiūrėti ir į gėles. Todėl nebanalu, kad kunigas Giussani tai aiškindamas primygtinai kalba apie lemiamą detalę, kad nesumenkintumėm proto naudojimo (nes mes gundomės sumenkinti). Kai mes sakome „aš esu“, kunigas Giussani sako, kad „Aš nesakau įsitikinęs „aš esu“ iki tol, kol sąmoningai nepasakau „aš esu sukurtas““. Ar suprantate, kad skirtumas yra milžiniškas? Jei aš taip teigiu ir priprantu kuo sąmoningiau tai teigti, galiu į bet kokią aplinkybę įeiti su tikrumu ir džiugesio galimybe. Kaip vaikas: jei jis įsisąmonina, kad priklauso

tėvams, bet kokiomis aplinkybėmis nebijodamas kartu su mama gali įeiti į tamsų kambarį. Čia, šiame sąmoningume ir slypi tai, kas apibūdina žmogų. Ne todėl, kad turiu nekreipti dėmesio į patį save, ne todėl, kad turiu išmesti ženklą, kuris yra aš, ne todėl, kad turiu išmesti gėles, bet todėl, kad aš sakau „gėlės“, kad sakau „aš“ su tokiu sąmoningumu to, kas yra, nes kitu atveju protą naudočiau kaip matą, o ne kaip atsivėrimą visam tam, kas yra.

Kunigas Giussanis mėgina tai pailustruoti pavyzdžiais (taip atsitinka, kai manęs neklausote, kai liepiu perskaityti X „Religinio jausmo“ skyrių): kaip šaltinio gurguliavimas, kuris jei susivoktų, turėtų pripažinti, kad tą akimirką jis trykšta iš šaltinio; kaip kad balsas, vos tik balso stygos liaujasi vibravusios, nebesigirdi balso. Šią akimirką esu tai, kas esu, nes Kitas dabar mane kuria. Ir kuo daugiau tai įsisąmoninu, tuo daugiau suvokiu šį dabar mane kuriantį „Tu“. Todėl milžiniškas yra sumenkinimas, su kuriuo mes žvelgiame į realybę ar į savąjį „aš“, jis užkerta kelią mums suvokti šį svarbų Esaties, vibruojančios visame kame, vibravimą.

Todėl padėkite vieni kitiems, nes tai, kaip matote, brangieji, yra didelis darbas. Kodėl darbas? Nes mes gyvename kultūroje, kuri moko mus mąstyti tam tikru būdu, protą naudojame tam tikru būdu, taip pat tiesa tai, kad tame, kaip tariame „aš“, tame, kaip apibūdiname realybę, tame, kaip apie viską kalbame, paprastai nėra Paslapties, ten viskas sumenkinta, išsikvėpę, praradę išeities tašką, kalbėdavo kunigas Giussanis, ir todėl jaučiame, kad viskas, visos aplinkybės yra lyg pridusios, ar suvokiate? Bet ypač, žinote, ką? Netiesa, kad tai ir yra realybė. Realybėje visuomet yra mums kvėpuoti padedantis išeities taškas. Ir ypač liūdina tai, kad mes išgyvename realybę kaip dusinančią tada, kai iš tiesų tokia realybė yra melas, mūsų kultūros, mūsų visuomenės melas, melas, įsismelkiantis net į mūsų vidų. Tačiau dabar kalbu apie tai ne dėl moralinio, moralistinio aspekto, kalbu dėl to, kaip dažnai mums trūksta to kvėpavimo. Tačiau tai yra netikra dar prieš tai, kai neteisingai išgyveni realybę. Tai kai nusprendi, kad sergi vėžiu, o iš tikrųjų nesergi, kai sąmoningai manaisi sergąs vėžiu, o iš tikrųjų nesergi: tai netikra. Lyg sąmoningai manaisi esąs našlaitis, o iš tikrųjų turi tėvą. Suvokiate? Tai netikra! Iš tikrųjų gali su tėvu gyventi geriau ar blogiau, bet tai netikra, visų pirma tai netikra. Todėl tikėjimas yra pažinimas, ne mano nuomonė, o pažinimas: nėra realybės be to „Tu“. Aš matau, ar tikėjimas tampa pažinimu, iš to, kaip į viską žiūriu, kaip išgyvenu realybę, kaip išgyvenu aplinkybes: iš to matyti, ar mums tikėjimas yra pažinimas, ar tik a priori. Ši realybė už mane realesnė, nes be Jo manęs čia dabar nebūtų.

CESANA: Todėl tai, kad devyni raupsuotieji iš dešimties negrižo, nėra tik neišsiauklėjimo problema?

CARRÓN: Visiškai taip.

CESANA: Svarbu ne tai, kad jie nepadėjojo Tam, kas juos išgydė.

CARRÓN: visiškai taip. Vėlgi, tai pažinimo problema: jie nesuprato to, kas tame slypėjo, svarbos. Savaiame suprantama, tu gali laisvai nuspręsti to, ko nori, dar to betrūko, jei ne, bet bent jau padėkime vieni kitiems išsiaiškinti problemos esmę. Jei tu nesergi vėžiu, vadinasi, nesergi, jei nesi našlaitis, vadinasi, turi tėvą. O nuspręsti galite, kaip norit, galite jungtis su savo tėvu ar nuspręsti gyventi kaip našlaičiai ar sūnūs ir dukterys, tai sprendžiate jūs, o aš, kaip žinote, esu čia ne tam, kad nuspręščiau už jus. Tačiau aš noriu kovoti su visais jumis dėl to melo: kai teigiate esantys našlaičiai, tačiau tėvą turite. Suprantate? Dėl šito niekada su jumis nesutiksiu, turėtumėt nužudyt mane. Jis yra! Taip sakau ne todėl, kad aš vadovas, man nuspjaut ant to vadovo: Jis yra, nes yra, ir jei net teigčiau priešingai, negalėčiau Jo ištrinti iš realybės.

CESANA: „Kunigas Giussani sakydavo, kad realybė niekada jo neišdavė“. Klausimas: kodėl turime ja pasitikėti, jei ji prieštaringa?

CARRÓN: Todėl, kad kunigas Giussani tardavo šiuos žodžius ne tada, kai eidavo pasivaikščioti rūkydamas toskanietišką cigarą, o tada, kai blogai jausdavosi. Kodėl jis galėjo tai ištarti? Nes ir tada būdavo kažkas, kas liudydavo apie realybę. Tai, ką kunigas Kamilas sakė Peponei. Kas liudydavo apie realybę? Tai, kad Jis yra, kad Paslaptis yra ir todėl realybė yra, net jei ji prieštaringa. Galiu susirgti, man gali būti juodas laikotarpis, galiu būti nusiminęs... sugalvokit, ką tik norit, bet aš esu, nesvarbu, kad blogai jaučiuosi ar esu nusiminęs, aš pats suprantu, kad esu. Tik įsivaizduokit, tai suprantu, turiu tai dar ir pakęsti! Tačiau niekas negali man uždraust ištart „esu“, ir jei esu, Kitas dabar mane kuria, ir joks prieštarinumas negali tam sukliudyti, ir todėl realybė niekada neišduoda, niekada man netrukdo atpažinti Jo.

Bet kai mes sustojame prie prieštarinumo, reiškia, kad mes kaip ir įprastai apie realybę galvojame kaip apie vieną dalyką, o apie Kristų kaip apie kitą. Šv. Paulius (kunigas Giussani visuomet mums tai primindavo) sako vieną viską nustelbiantį dalyką: „Tikrenybė priklauso Kristui“. Todėl jei aš žiūriu į realybę, į bet kokią realybę, kokią tik norit, neturėdamas akyse Kristaus, vadinasi, negerai į ją žiūriu, ją sumenkinu, nes jos nėra, nėra istorijos, lyg žiūrėtum į realybę ištrindamas Kristaus prisikėlimą. Turime patobulinti geografinius žemėlapius kaip po Amerikos atradimo.

CESANA: Todėl realybė išduoda, jei nežiūri į ją kaip į ženklą?

CARRÓN: Visiškai taip, jei nežiūri į ją pagal jos tiesą, pagal visų realybės veiksnių užbaigtumą. Ir kas taip elgiasi? Tas, kas protą naudoja ne pagal tikrąją proto prigimtį. Nereikia kokio nors ypatingo genialumo, reikia auklėjimo naudotis protu pagal tikrąją proto prigimtį: realybės sąmoningumas pagal visus veiksnius. Jei kada nors nuspręstume save taip auklėti, gal pradėtume kvėpuoti.

CESANA: Toks pat klausimas. „Kaip galima Kristui tarti „Tu“ esant draugijoje, jei ta pati draugija yra abstrakti ir mus piktina?“. Vėl tas pats: „Ką reiškia, kad širdis ir liudytojas eina išvien, jei liudytojas sako tai, kas prieštarauja tam, ką sako širdis?“.

CARRÓN: O kaip galima Kristui tarti „Tu“ esant draugijoje, jei ta pati draugija yra abstrakti ir mus piktina? Ir kaip tu gali tarti „Aš esu mane kuriantis Tu“, jei esi nusidėjėlis? Nes gali būt užkietėjęs nusidėjėlis, bet negali paneigt, kad Kitas dabar tave kuria. Ir kaip tu, taip pat kaip ir nuodėmių pilnas Petras gali į klausimą „Ar myli mane?“ atsakyti „Nežinau, tikrai nežinau, kaip, nes graužiuosi dėl viso savo pirmųkščio gyvenimo, bet negaliu nesakyti, kad visa mano žmogiškoji simpatija yra skirta Tau, Kristau“.

Jei ir mes taip pradėtume mąstyti, gal mums nekiltų sunkumų su draugija, nes ačiū Dievui, kad gyvuoja tokia draugija, nes kitaip man, nusidėjėliui, nebūtų vietos, aišku? Aš labai laimingas...

CESANA: ... kad gyvuoja tokia nusidėjėlių draugija...

CARRÓN: ... kad gyvuoja tokia nusidėjėlių draugija! Kitaip pasiieškokit sau kitos vietos, jei jus ten priims, jei būsite tokio „lygio“, kad įleistų. Esu laimingas priklausydamas šiai Bažnyčiai, kupinai driskių, nes Jėzus atėjo ne dėl teisųjų, o dėl nusidėjėlių, ir aš esu dėkingas, kad man nuolat reikia Jo atleidimo, Jo gailestingumo, Jo švelnumo.

Todėl visi šie dalykai vėl tampa sumenkinimu, nes kai žiūriu į save, kodėl galiu žiūrėti giliai į save neslėpdamas savo blogio? Manęs mano blogis neapibrėžia, nes Jis nesiliauja man dovanoti gyvenimo net tada, kai klystu, Jis nesiliauja kalbėjęs: „Tu esi mano, nes tai, kas tave apibrėžia, nėra tai, ką tu sugebi padaryti, bet tai, ką aš padariau su tavim krikšto metu, nes aš tave pačiupau, ir visas tavo blogis nėra galingesnis už tą energiją, su kuria tave pačiumpu!“. Tai tinka ir mūsų draugijai. Nenoriu nuslėpti jokio tarp mūsų pasitaikančio blogio, bet net ir tada, kai jis yra, negaliu neigti, kad bet koks čia esantis žmogus, paskutinis atvykęs ar pats didžiausias užkietėjęs nusidėjėlis, yra pašauktas taip kaip aš, yra pačiumpamas taip kaip aš, ir jei jis yra čia su visu skausmu dėl savo blogio, jis yra pačiumpamas taip kaip aš esu, ir jis man liudija, kaip galima ištarti „taip“ net būnant panirusiam į savo blogį. Kartais reikia išdrįsti pažvelgti į savo ir į kitų blogį, kitaip visuomet liksime neperžengę slenksčio, lyg turėtumėm nosisukti, kad nežiūrėtumėm į savo ir į kitų blogį.

Dėmesio, tai nereiškia, kad šį argumentą galime naudoti kaip alibi sakydami „niekas nepasikeis“. Ne, savo blogį jaučiantis žmogus nesako „tada galiu daryti tai, kas man šauna į galvą“. Savo blogį jaučiantis žmogus negali to jausti nejausdamas skausmo. Nepainiokime, jaustis nusidėjėliais nėra tas pats kaip būti cinikais. Galiu jausti visą skausmą dėl savo blogio ir visaip siekti Kristaus, bet to nepateisinti sakydamas „Tada darykit, ką norit, nes aš toks esu..“, dažnai girdžiu jus taip sakant. Niekas tavęs neverčia tokiu būti, nes yra siekis pasikeisti, nuolankus prašymas. Šie dalykai skirtingi, visi tai gerai žinom, nes kas nenorėtų nuolat apkabinti žmogaus, nuolat suvokiančio savo blogį ir viską pradedančio iš naujo? Tai yra tas pats, kaip elgiatės su savo vaikais. Tačiau kai jūs

vaikas net ir suaugęs lieka užsispyręs, prisimenate menkiausią jo nusižengimą. Tai skirtingi dalykai. Todėl nėra blogai, jei mumyse yra šis siekis, jis netampa pasiteisinimu dėl visko ar gyvenimu kartu su savo blogiu.

Dėl antrojo klausimo. Tarp liudytojo ir širdies negali būti prieštaravimų, nes jei širdis mums duota tam, kad atpažintų tiesą, prieštaravimų būti negali: galiu blogai naudoti širdį kaip vertinimo kriterijų, kaip dažnai elgiamės, arba liudytojas nėra liudytojas, bet mes žinome, kad tada, kai atsiranda šis sutapimas, širdis ir liudytojas sutampa.

Tačiau atkreipkite dėmesį: noriu pasakyti dar keletą žodžių, kad vėl nesumenkintume liudytojo iki nuoseklumo, nes visi mes judėjimą susitikome per ribotus žmones, ir tai netrukdė, kad jie liudytų Kitą. Liudytojas nėra nuoseklus, jis yra Kito apimtas, užburtas, nes liudija, kad priklauso Kitam, kad jį visą apibrėžia Kitas, kad jį visą yra apėmęs Kitas, ir todėl aš negaliu žiūrėti į jį ir nebūti nukreipiamas pas Kitą, net ir apsuptas viso to blogio, kurį liudytojas gali skleisti. Vienintelis dalykas: mes negalime dėl to sukčiauti, čia negali būti prieštaravimo, nes tiesa yra viena: negali neatitikti mano kojos dydis ir batų dydis. Aišku?

CESANA: ... net tam, kas mąsto savo pėdomis.

CARRÓN: ... o čia jau gamybos brokas!

CESANA: Daugelis tavęs klausia: „Ką man reikia tarti „Tu“?“

CARRÓN: Dar kartą perskaitykime tą atsakymą, kurį vakar greitai perskaičiau ir kurį pateikė kunigas Giussani. Aš manau, kad jis tai aprašo gan aštriai ir dramatiškai. „Įsivaizduokite, kad įeinate į šį kambarį. Įsivaizduoju tą žmogų, kuris kiekvieną dieną įeina į tą kambarį [ir kaip įeina? Kaip įeitume ir mes], ir visa tai, kas knibžda jo mintyse, visas tas sielos būsenos svoris, visas tas tuščias nuovargis [čia nėra nieko sentimentalus: tik kasdienybės drama], visa ta knibždančių troškimų ir vaizduotės pilnatvė [ir visa tai] yra valdomi to „Tu“, jiems meta iššūkį tas „Tu“ [valdomi ir jiems mestas iššūkis. Negaliu savojo „aš“ sumenkinti iki savo minčių, savo tuštumos, savo nuovargio, nes stoviu priešais tą „Tu“]. Taip, Viešpatie, nieko nebegaliu pridurti: Tu gali man meilikauti ar priekaištauti, Tu, kuris žiūri į mane kaip kad žiūrėjai į savo pašnekovą Masaccio paveiksle, Tu, kuris mane apkabini, kaip kad apkabinau Joną Paskutinės vakarienės metu, gali apverkti mano klaidas, trapumą, silpnybes, išdavystes, lydėti mane greitai prabėgančių metų įkarštyje ar gaivume ar sunkiame brandos ar senatvės žingsnyje, Tu viską valdai ir viskam meti iššūkį“.

Šis „Tu“ yra lyg neišsenkanti šviežio, gaivaus vandens versmė, t.y. gyvenimo pasiūlymo versmė, Esaties, valdančios gyvenimą, versmė. Šis „Tu“ yra realus „Tu“, gyvas, prisikėlęs, tarp mūsų gyvuojantis Kristus, tas Kristus, kurio Šv. Paulius pripildė visą Romos imperiją, Kurį visur

vežiojosi su savimi, apie Kurį visiems skelbė, Kuris pasiekė ir mus: jei nebegirdėčiau kalbančio šio „Tu“, nebegalėčiau gyventi.

Tai ir reiškia tarti „Tu“, ne poetišką mąstymo akimirką, bet pačioje gyvenimo dramos širdyje, kaip visi jūs galite įsivaizduoti, ką reiškia tarti „Tu“, kai jūsų gyvenime pasirodo žmogiškoji būtybė. Todėl negalima apie tai kalbėti vėl nesugrįžtant prie tos patirties, kurioje gali prisiminti realiai patyręs „Tu“, kad net tada, kai esu nuvargęs, liūdžiu ar kai man nutinka kažkas gražaus ar kai žiūriu kokį spektaklį ar liūdžiu, negaliu negalvoti apie šitą „Tu“. Jums taip būna? Ar buvo kada nors? Tas „Tu“ skiriasi nuo jūsų „aš“, tas „Tu“, be Jo gyvenimas būtų lėkštas ir lėkšti taptų net gražūs dalykai, jei negalėtum dėl jų pasidžiaugti kartu su šiuo „Tu“. Pirmasis dalykas, kurį prisimenu ne kaip dvasinę meditaciją, kai jums kažkas nutinka, yra galvoti apie tą „Tu“, dalintis tuo su šiuo „Tu“: valdo tas „Tu“. Bet ar mums Kristus yra tas „Tu“ arba kas yra Kristus? Atvaizdas ant kapo? Tas „Tu“ valdo gyvenimą. Todėl tai yra mūsų gyvenimo sintezė: Kristus yra šis „Tu“, kad Jis taptų artimas, dėl Jo gyvenimas tampa kitoks. Gyvenimas tampa kitoks ne dėl X ar Y aplinkybių, bet dėl to, kad jį valdo šis „Tu“. Nes daugelis žmonių gali turėti viską, tačiau nebegali savęs pakęsti. Nes tai nėra aplinkybių problema: aplinkybės net gali būti geros, man gali nieko netrūkti, bet vis tiek galiu savęs nekęsti, nes „aš“ yra sukurtas Begalybei, vieninteliam ryšiui su tuo „Tu“.

CESANA: „Tarti „Tu“ taip pat reiškia prisiminti tai, kas įvyko ir mus sudaro?“

CARRÓN: Žinoma. Jei esi įsimylėjęs, kitą rytą negali nesijausti pripildytas to prisiminimo, kas atsitiko. Dabartis kupina viso to, kas atsitiko. Todėl viena yra diena prieš įsimylėjimą ir kita diena po įsimylėjimo: iš pažiūros tos dvi dienos gali atrodyti vienodos dėl kasdienybės, bet kuo jos skiriasi? Kad viena yra kupina prisiminimų, kurių kitoje dar nebuvo, nes tai dar nebuvo nutikę. Todėl kunigas Giussanis sako: prisiminimas, lyg visą manąjį „aš“ būtų persmelkęs šis prisiminimas, kuris nėra paprastas prisiminimas, nes visas manasis „aš“ yra persmelktas, apimtas ir valdomas.

CESANA: Štai neigiamojo silogizmo pavyzdys: „Šiandien asamblėjoje pasakei, kad tikėjimo išmėginimas yra pasitenkinimas. Tuomet kiekvieną kartą, kai esame nepatenkinti, mūsų tikėjimas svyruoja?“

CARRÓN: Dėl šios pasitenkinimo problemos visada kyla sunkumų, nes...

CESANA: ... visuomet supainiojama pasekmė su priežastimi.

CARRÓN: Taip. Šiandien plepėjau su vienu draugu ir jis man papasakojo, kad kitas draugas jam taip sakė: „Darau viską, kas liepta, bet vis tiek esu nepatenkintas“.

Neseniai pateikiau pavyzdį apie *Memores Domini* novicijų atsiskyrimą. Įsivaizduokite, kad norite valgyti. Jei nori valgyti, ar sunerimsti dėl to? Ar pradedi klausinėti: „Gal noriu valgyt todėl, kad vakar pietūs man nepatiko? Gal nevalgiau? O gal buvo nelabai skanu? Ne, pietūs buvo dieviški!“

Tai kodėl? Kas sunerimsta dėl to, kad nori valgyti? Niekas. Sunerimsti tada, kai nenori valgyti, taip ar ne? Kodėl? Gal nusprendei sunerimti? Ne, nes alkis sudaro mūsų „aš“ dalį ir norėti valgyti yra gerai, tai nėra neigiama savybė, nes kaip tik tada, kai nenori valgyti, nėra gerai. Pritariate?

CESANA: Taip, kai nenori valgyti, sergi.

CARRÓN: Taip. Sergi tada, kai nenori valgyti, bet mes siekiame, mes svajojame nenorėti valgyti, t.y. būti ligoniais, nes tą dieną, kai nenori valgyti, negali to daryti, tau nepatinka valgyti. Taigi mes galvojame, kad būti patenkintam reiškia nenorėti valgyti, o iš tikrųjų būti patenkintam reiškia, kaip kunigas Giussani kalbėjo apie troškulį, „nuolat tenkinti nuolatinį troškulį“.

Esu patenkintas susitikęs kokį žmogų taip labai, kad noriu jį vėl pamatyti; ir kai ką nors valgau ir man tai patinka, esu toks patenkintas, kad norėčiau vėl tai valgyti. Ar jums patiktų, jei suvalgytumėt skanų patiekalą, ir daugiau niekada jo nebevalgytumėte?

Kalbame apie tokį pasitenkinimą, kuris vis daugiau žadina tavo norus, ir būtent todėl, kad tave patenkina, nes tavęs nepatenkinantys dalykai tampa nebeįdomūs. Suvalgai du patiekalus, vienas tave patenkina, o kitas ne, jie abu tuo metu tave pasotina, bet ko norėtum: vėl paragauti tau patikusio patiekalo ar nepatikusio? Tam, kad vėl paragautum to, kas tave patenkina, trokšti jausti alkį, ar ne? O dabar, jei aš kiekvieną kartą ryšyje su Kristumi patiriu pasitenkinimą, tai ir yra išbandymas: Kristus toks realus, kad mane patenkina, ir aš vis daugiau trokštu, kad šis jausmas man taptų artimas, kuo daugiau jaučiu alkį, tuo daugiau trokštu. Kodėl? Nes netikiu Jo esaties pozityvumu? Ne, nes esu tikras dėl Jo esaties pozityvumo, ir todėl vis daugiau trokštu šio mane sudarančio, mano gyvenimą keičiančio ryšio.

CESANA: „Kaip žvilgsnis į realybę tampa vertinimu? Kokios šio žvilgsnio savybės?“

CARRÓN: Visi mes jungiame save su realybe ir žvelgiame į save ir į kitus teisdami. Giliai viduje, būdas, su kuriuo mes gyvename, yra teismas. Prisiminkite, kaip kiekvienas iš jūsų sugyvena su savimi: giliai viduje tai vyksta teisiant.

Ką tikėjimas atneša? Naują teisimo būdą: tavęs teisimas nėra tai, ką tu pats gali nuspręsti, bet ryšys, ryšys su Kitu, kurį nuolat įsileidžiu į save. Pagalvokit apie tas akimirkas, kai atsikeliate ryte, kai vakare jaučiatės nuvargę, kai kažką darote klaidingai, jūsų viduje visuomet slypi teisimas, priekaištas. Kaip atsitinka Petručiui, kai Jėzus meta jam iššūkį ir klausia: „O tu mane myli?“. Tuomet vertinimas pasikeičia; ir kadangi tai įvyksta, pasikeičia ir savęs jautimas, būdas, su kuriuo išgyveni pats save ir su kuriuo gyveni ryšį su viskuo. Tai pažadina visiškai kitokį žvilgsnį į realybę.

Kaip galiu išmokti tokio vertinimo? Būdamas šiame ryšyje. Ne, tikrai nėra taip, kad man nuolat nereikia šio žvilgsnio. Tai mane stebina: kaip galite gyventi ir vis iš naujo neskaityti kunigo Giussanio žodžių, kad rastumėte šį žvilgsnį, kurio niekur nerasdavau, kai buvau vienas Madride? Tik tas žvilgsnis leisdavo man turėti ryšį su pačiu savimi ir su realybe, kurios kitur nerasdavau. O aš ir toliau klysdavau, liūdėdavau, todėl man nuolat reikėdavo to vienalaikiškumo, suteikiančio man

tokį žvilgsnį į patį save, ir todėl vis grįždavau prie šio ryšio. Kaip tai darydavau? Ką jūs galite daryti, ką ir aš darydavau? Kur jį rasdavau? Negalėjau jam paskambinti, negalėjau eiti pietauti su juo, todėl jį rasdavau štai kur- tose man siunčiamose knygos, tuose keliuose leidiniuose, išleistuose ispaniškai. Jūs tų leidinių turite daug daugiau už mane ir jų nenaudojate: pasitempkit! Bet ar jums reikia nuolat atrasti šį žvilgsnį? Pasakykit, jei yra kokia kita vieta, kurioje galite pasiskaityti apie tai, kas jums atneštų šį naują žvilgsnį kaip tai gali padaryti pora Giussanio parašytų eilučių. Jei jums to nereikia, nežinau, ką dar galime vieni kitiems pasakyti. Rytoj ryte, kai užstrigsime aplinkybėse, kai turėsi žiūrėti į vyrą ištįsusių veidu ar kažkuo nepatenkintą sūnų, mums vėl reikia, kad mus aplankytų šis žvilgsnis. Kur jį rasti? Ką darytume be jo? Tą, kas mums šautų į galvą, t.y. sumenkintume realybę iki visų mentaliteto, iki visų rėmų, dusinančio, nepakeliame mentaliteto. Bet jūsų niekas neverčia taip jaustis, nes gavote tą pačią malonę, kurią gavau ir aš. Koks vienintelis skirtumas? Kad aš ja naudojuosi, nuolat ja rizikuoju, nes kiti dalykai man nerūpi; ir jūs galite taip elgtis, o gal reikia kokio nors ypatingo genialumo? Dėl to ir pykdavo kunigas Giussanis: „Ką aš turiu, ko jūs neturite? Tik šį „taip“ ir nieko daugiau“.

CESANA: „Ar naujas pažinimas kyla iš buvimo vietoje, kurioje charizma yra gyva? Ką reiškia išgyventi vienalaikiškumą su įvykiu?“

CARRÓN: Vienalaikiškumas su įvykiu gali atsirasti visais būdais, per kuriuos charizma mane pasiekia, kaip žinome, jie gali būti įvairiausi: laiškas *Tracce* žurnale, knyga, liudijimas, žinia, t.y. Kristus su Savo naujumu mane pasiekia labai įvairiai. Kuo aš galiu gyventi be šito? Televizija: žiūriu į realybę kaip visi kiti. Jei po to, kai susitikote Kristų, jums to užtenka, ką Kristus gali daryti? Kaip mama nesiliauti šypsotis, vis imtis iniciatyvos ir mėginti jus atgauti. Mes ir mėginame tai daryti: tokia draugija kaip mūsų nori būti užkietėjusia kovotoja, kad parodytų, jog Kristus yra realus, kad mumyse atgaivintų prisiminimus apie Kristų taip, kad patirtume šį vienalaikiškumą, įgytume šį naują žvilgsnį, atsiradusį istorijoje kartu su Juo. Toks mūsų tikslas.

SKELBIMAI – KUNIGAS JULIÁN CARRÓN

Pirmiausiai norėčiau pabrėžti kvietimą misijai.

Pernai kalbėjau apie karitatyvą; šįkart dėl labai stipraus šauksmo iš Brazilijos ir dėl šių rekolekcijų temų apie tikėjimą, liudytoją, noriu pakartoti, kad mūsų užduotis yra gyventi ir liudyti Kristų, t.y. misija. Mums duota malonė yra skirta visiems pagal metodą, kurį naudoja Paslaptis, kaip visuomet sakydavo kunigas Giussanis. Dievas pasirenka kai kuriuos žmones, kad per juos galėtų pasiekti visus. Mus Dievas pasirinko, kad visiems sutiktiesiems parodytume, jog Jis yra realus.

Todėl kunigas Giussanis sakydavo, kad misijų jėga kyla iš vidaus, gimsta iš savo tikėjimo vidaus; Rinkinyje „Kelias į tikrumą yra patirtis“, kuriame sudėtos pirmosios judėjimo knygos, rašoma, kad

užmojis liudyti iki pat pasaulio ribų kyta daugiau iš gilumos, iš to, ką išgyvename, nei iš reikiamybės ar išorinio kvietimo: tai yra troškimas su kitais pasidalinti tuo, kas mums atsitiko. Todėl misija, misijos vibravimas mumyse yra pats svarbiausias tikėjimo išmėginimas, nes kuo daugiau supranti, kokią malonę gavai, tuo daugiau jauti poreikį, troškimą pranešti apie ją kitiems. „Kristaus meilė valdo mus“ rašė Šv. Paulius ir visas žemes nuo Jeruzalės iki Ilirijos pripildė Jo esaties. Šį vibravimą, šį troškimą, atsirandantį iš to, kas atsitiko, matome Šv. Pauliuje.

Todėl jei negyveni šiame misijos lygmenyje, svarbu ne tai, ką praranda kiti, o tai, ką mes prarandame. Kunigas Giussani sakė: krikščionys, t.y. mes, jei negyvena šiame misijos lygmenyje, visų pirma rizikuoja paklysti. Man padarė didelį įspūdį, kai daugelis studentų dalydami rinkimų lankstinukus tai suprato: jie norėjo tai kartoti dėl to, kad jiems patiems to reikėjo, nes iš tikrųjų privertė juos įsisąmoninti gautą malonę. Kuo daugiau tai suvoki, tuo daugiau supranti, kad pats didžiausias gailėstingumo aktas, kurį gali padaryti bet kam, kad tai, ko kiekvienam iš mūsų reikia labiau nei bet ko kito, yra atrasti tai, kas bet kurią akimirką gali tave priversti kvėpuoti, kaip priverčia kvėpuoti mus.

Negalime sau nuolat nekartoti šių dalykų būtent todėl, kad misija yra galimybė, jog bus išpildyta mūsų asmenybė. Pirmasis šio užmojo misijai vyksmas yra išgyventi misiją ten, kur esi, toje vietoje, kurioje Viešpats mus įkūrė: tai yra mūsų bendruomenių gyvybingumo išmėginimas, nežinau, kokią lygį esame pasiekę. Skaitant judėjimo pradžios tekstus, prisimenant tai, kad vos tik atsiradus judėjimui pirmieji judėjimui priklausantys moksleiviai išvyko į Braziliją, man atrodo, kad turime melsti Viešpatį duoti mums tokios aistros, nes nei savyje, nei jumyse nematau jos tokios stiprios, kaip kad pirmuosiuose judėjimo žingsniuose. Turbūt todėl Viešpats ir parodė mums Braziliją, kad vėl mus pašauktų, bet ne kokia kalba, o faktų. Tai norėjau pasakyti jums ir pačiam sau.

Kai kunigas Giussani pradžioje apie tai kalbėdavo, taip viską prisodrinavo, taip viską persmelkdavo, jis sakydavo, kad reikia auklėti save, jog jaustum, kad niekas tavo tau nepriklauso, viskas yra skirta visam pasauliui; todėl jis prašydavo jaunuolių neimti pinigų, jei mažos ar didelės jų dalies (pagal aplinkybes ir kiekvieno dosnumą) jie neskirtų kaip konkretaus susirūpinimo pasauliu ir jo laime liudijimo, kad nesumažėtų iki Dievo Karalystės jame paplitimo. Kokia konkreti aistra!

Todėl jis sakydavo: „Iniciatyvos viršūnę sudaro tie, kurie nusprendžia skirti save neskaičiuodami laiko Bažnyčios tarnystei misijų pasaulyje. Judėjimui priklausančiuose moksleiviuose šie asmenys laikomi daugiausiai pažengusia visos bendruomenės, kuri juose reiškiasi, dalimi. Jų auklėjamoji funkcija moksleiviams yra nepakeičiama“.

Manau, kad nebereikia nieko pridurti.

Tai man leidžia kalbėti apie skurdo problemą.

Kunigas Giussani mums visuomet primindavo, kad skurdas yra esminis mūsų žmogiškosios ir krikščioniškosios patirties lygmuo, įprastas to grožio, kurį Dievas tarp mūsų įvykdo, augimui. Mes nieko nenorime kaupiti. Iš tikrųjų, be įprastinių išlaidų Brolijos gyvavimui užtikrinti, surinktas bendrasis fondas naudojamas remti žmones, darbus, judėjimo veiklą, misijas ir pagalbai kunigams, atsižvelgiant į kriterijus, su kuriais kunigas Giussanis mus mokė naudoti pinigus. Bet koks troškimas ar poreikis negali būti patenkintas vien dėl to, kad jis yra, tačiau protas, su kuriuo žvelgiame į realybę, parodo, kokį poreikį galima patenkinti. Jei taip vyksta gyvenime, įsivaizduokite, kas atsitinka su turtu, su pinigais.

Bendrasis fondas, kurį kam nors paskirstome (ir apskritai kaip leidžiame pinigus), yra mūsų būdo jungtis prie realybės, kylančios iš šio vertinimo ir šios patirties, būdas. Mums reikia ne išmaldos, o patikrinti, ar Kristus mus taip pripildo, ar Kristus tampa toks svarbus, kad išlaisvina mus. Tai yra tikėjimo patikrinimas pasiekiant kišenes, taip galima matyti, ar Kristus yra realus. Jokio virtualumo. Todėl Kristus reikalauja iš mūsų misijose, reikalauja naudoti viską, kad skleistume Jo Karalystę. Įspūdinga matyti, kad Bendrasis fondas gimsta tik iš įsipareigojimo, kartais mažyčio, bet pastovaus tūkstančių žmonių įsipareigojimo. Tačiau tam reikia lavintis, reikia dirbti pačiam su savimi, kaip jūs patys pasakojate siunčiamuose laiškuose, juose pasakojate, kaip mėginate tai patirti.

„Anksčiau, kaip turbūt žinote, niekada nuolat neprisidėdavau prie Bendrojo fondo, gal iš dalies taip būdavo dėl atstumo ir sunkumų, susijusių su mokėjimo būdu, iš dalies tuo teisingavausi pačiam sau prisimindamas visas tas valandas, kurias skiriu judėjimo gerovei. Tačiau tai manęs nebepatenkina. Pagalvojau apie tai, ką kunigas Giussanis kalbėdavo apie kokio nors veiksmo vertę dėl jo nuolatinės ištikimybės. Noriu prisiimti šį įsipareigojimą būtent dėl savo paties gėrio, tai bus konkretus mano priklausymo Bažnyčiai per kunigo Giussanio charizmą ir mano priklausomumo nuo susitikimo su judėjimu patirties ženklas“.

Kitas žmogus rašo: „Esu ypač dėkingas dėl to, kad kvietimu, kurį išgirdau rekolekcijose, atitraukėte mane nuo išdidumo kupinos pozicijos, trukdžiusios man nuolankiai ir ištikimai prisirišti“. Dar: „Jaučiuosi taip, lyg nebūčiau mylėjusi pačios savęs. Tai jaučiu, kai neateinu į Bendruomenės mokyklą dėl to, kad neaukoju Bendrajam fondui. Lyg dalis manęs netektų to, ką turiu brangiausio pasaulyje: mūsų draugijos – jautraus Kristaus buvimo gyvenime ženklą“.

Kadangi nėra iš vieno neprašoma konkreti suma, jaudina paprastumas, su kuriuo rašo šis draugas: „Brangieji, užtenka tik keletos eilučių, kad būtų galima paaiškinti sumą, nurodytą kaip mėnesinė auka 2008. Bendrajam fondui. Gerai žinau, kad trys eurai nėra daug, ir kad žmogus dėl jų gali atrodyti juokingai, tačiau taip tikrai nėra, jei tie pinigai yra skiriami nuolat ištikimai [prisiminkime našlę, paaukojusią obolą, iš Evangelijos. Jėzus sako: „Ši našlė įmetė daugiausia iš visų, nes atidavė tai, ko jai pačiai reikia“]. Tokiu savo elgesiu noriu jus prisiminti, ypač dabar, kai praradau darbą ir nežinau, kada viskas susitvarkys“. Gauname daugybę tokių laiškų.

Kai kurie paliudijo, kad tada, kai kažkas gražaus atsitinka su jais ar su jų įmonėmis, pirmiausia visada prisimenama priklausomybė Kristaus kūnui – mūsų istorijai. Todėl išskirtinių aukų šiais metais yra dvigubai daugiau. Pavyzdžiui: „Gavau invalidumo pensiją ir norėjau šiek tiek paskirti judėjimo misijai“. „Atšvenčiau savo sidabrines vestuves ir norėčiau su jumis štai kuo pasidalinti“.

Dėl to paties skurdo kriterijaus, mes norime visa tai panaudoti mūsų istorijos skleidimui. Pati Brolija siekia leisti visus Bendrojo fondo surinktus pinigus to grožio, kurį Dievas tarp mūsų įvykdo, augimui. Mes nieko nenorime kaupiti. Iš tikrųjų, be įprastinių išlaidų Brolijos gyvavimui užtikrinti, surinktas bendrasis fondas naudojamas remti žmones, darbus, judėjimo veiklą, misijas ir pagalbai kunigams, atsižvelgiant į kriterijus, su kuriais kunigas Giussanis mus mokė naudoti pinigus. Bet koks troškimas ar poreikis negali būti patenkintas vien dėl to, kad jis yra, tačiau protas, su kuriuo žvelgiame į realybę, parodo, kokį poreikį galima patenkinti. Pavyzdžiui, nepadedame nusipirkti namo, bet jei šeima ištikta krizės, sulauks pagalbos. Mes padedame žmonėms, o ne įmonėms, bet jei atsiras koks darbas, praplečiantis Brolijos horizontą, atidus žmogus gali jai padėti sukurti turtą, su kuriuo ji patenkins poreikius. Tai iš visų mūsų prašo būti ir mėginti ne patirti realybę, o vertinti ją. Šiuo būdu galima sekti tai, ką Kitas daro, jis yra ta pirmenybė, suteikta realybei, net pinigų požiūriu: jei seksite tai, ką daro Kitas, ką Kitas kuria per jus, tai primins jus, jus išjudins. Jei kažkam šauna į galvą mintis, padedanti įgyvendinti tai, kas mes norime būti pasaulyje, ji turi būti pripažinta kaip ženklas ar pavyzdys.

Įsivaizduokite, ką dar būtų galima nuveikti, jei visi būtų ištikimi šiam įsipareigojimui, net ir mažiausiam. Tai mums liudija šis laiškas: „Iki šiol niekada neaukojau Bendrajam fondui. Judėjimui priklausau ketveri metai. Nežinau, kodėl taip nedarau. Kiekvieną kartą, kai per rekolekcijas išgirstu apie biudžetą ir kiek žmonių neaukoja, susimąstau: oho, judėjimas man toks svarbus! Kodėl neaukoju? Tačiau tokios mintys taip ir likdavo tik moraliniu priekaištu, nevirstančiu veiksmu ar apsisprendimu, kol šiais metais nepradėjau dirbti su moksleiviais. Dalyvaudama kartu su vaikais Bendruomenės mokykloje daug kartų turėjau jiems aiškinti, ką reiškia sekti tiesą, ir prašyti Dievo, kad priverstų mus su paprastumu ištarti „taip“ tam, kas tikra, kad ištrauktų mus iš apgavysčių liūno. Aiškindama jiems šiuos dalykus supratau, kad aš pati esu ta, kuri, neaukodama Bendrajam fondui, neišlieka rimta iki galo visam tam, ko Brolija iš manęs prašo. Kodėl taip priešinausi? Na, Giussanis sako, kad iš prigimties žmogus yra blogas. Nenoriu taip teisintis ir gėdijuosi, kad iki šiol rimtai nesvarsčiau apie tokį elgesį, bet suprantu, kad iš tikrųjų arba man tai rūpi ir iki galo asmeniškai turiu įsipainioti į tai, arba Kristus visuomet liks šiek tiek atitolęs, nustumtas iki to kampo, kur man patogiu. Todėl galiausiai nusprendžiau, kad pradėsiu aukoti Bendrajam fondui, ir šis sprendimas mane džiugina. Aš įsitikinusi, kad taip elgdamasi, daugiau suprasiu ir lavinsiu save rimčiau žiūrėti į viską, ir į vaikus“.